

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 315

15 DE MAIG DE 1995

PREU: 200 PTS

30.000 mallorquins contra els nazis del PP

Dissabte dia 6 de maig passà a la història com el dia memorable en què 30.000 mallorquins i mallorquines de qualsevol edat i condició, per damunt de diferències ideològiques entre dretes i esquerres, es van mobilitzar en defensa de la llengua i cultura catalanes i contra les intencions criminals dels nazis del PP que volen exterminar els mallorquins i convertir Mallorca en una província andalusa on se xerri foraster, se celebren *Ferias de Abril* i se veneri la *Virgen del Rocío*. Sens dubte va ésser una diada pletòrica i emocionant: veure 30.000 persones formant una cadena humana que va enllaçar la font de La Rambla amb la plaça de ses Drassanes no és un fet que es veu cada dia i recorda aquella altra manifestació històrica de dia 29 d'octubre de 1979 en defensa de l'Estatut d'Autonomia. La Cadena Humana en defensa del català va ésser organitzada per l'Obra Cultural Balear i va comptar amb el suport de 300 organitzacions, l'adhesió de tots els partits polítics, a excepció naturalment dels nazis del PP —un partit, no ho oblidem!, que tot i que avui governa Balears de la mà del traïdor **Gabriel Cañellas** es va manifestar l'any 1978 contra l'Estatut d'Autonomia—. Els primers integrants de la cadena foren **Encarna Vinyes, Antoni Serra, Miquel Fullana** (dirigent històric d'*Esquerra Republicana Balear*) i l'escultor alemany arrelat a Mallorca **Nils Burwitz**. Al final de l'acte el president de l'OCB, **Antoni Mir**, va lliurar una còpia del Manifest al conseller del Govern, el trànsfuga i giracami-

ses, **Bartolomé Rotger**, qui el va rebre en nom de **Cañellas**.

Va destacar també i d'una manera especial la presència de banderes independentistes i crits corejats per milenars de persones: **Boti, boti, boti; espanyol es qui no boti, Fora, fora, fora, la bandera espanyola** (davant Comandància de Marina), **Cañellas, cabró, surt al balcó; Rotger, puta foraster! Puta Espanya, puta Madrid! Espanyols, Barco de rejilla! Visca Mallorca! Visca el Barça i Visca Catalunya!** L'acte va acabar amb una actuació musical que va comptar amb **Madò Buades** de sa Pobla, qui va cantar, enmig del deliri de la multitud, una glosa dedicada al traïdor, **Gabriel Cañellas**, l'home de Madrid, el renegat, el venut, el feixista neo-nazi a les ordres d'**Aznar** que amb dotze anys de govern ha omplit Mallorca de grans superfícies i que ha aconseguit que l'ús del mallorquí hagi reculat enfront de l'espanyol:

Mare de Déu de Sant Salvador, vós que sou penya forta, no permeteu que Mallorca se governi per un traïdor.

També van actuar **Música Nostra, Bonet de Sant Pere, Els Valldemossa, Jaume Sureda, UC, Oculs, Fora des Sembrat, Tots Sants**, etc. a més de diverses colles de xeremiers i de grups de ball de bot. Dies abans els populars **Xesc Forteza i Tomeu Penya** s'havien sumat a la Diada amb dos articles de premsa convidant tot Mallorca a aixecar-se contra els nazis del PP que volen

una Mallorca andalusa i forastera.

La **Diada Popular** ha provocat les ires de la premsa espanyola d'ocupació que, teledirigida des de Madrid, treballa incansablement per a l'extermini dels mallorquins. Ha destacat sobretot el pamflet racista, nazi i xenòfob antimallorquí, **Diario 16** dirigit pel botifarra **Antonio Alemany** que en una crònica signada pel madrileny **José Mª Rodríguez** va reduir les 30.000 persones a «centenares de personas, en su mayoría niños escolarizados y miembros de los boys scouts (...) la mayoría niños en edad escolar que instados por los colegios cantaban canciones tradicionales. (...) Algunos de estos viandantes, sin embargo, se indignaron con algunos gritos proferidos en contra de los que eran llamados «españoles» a modo despreciativo: «Como si formar parte de una gran nación como la nuestra fuese una vergüenza» etc. etc.

En fi, una diada fantàstica i meravellosa que serà recordada

durant anys. La mobilització contra els enemics de Mallorca, però, no es pot acabar aquí. Ara fa falta que a les pròximes eleccions la còlera i la ira dels mallorquins es tradueixi en un rebuig frontal als nazis del PP que, liderats pel falangista **José Mª Aznar** i pel seu Delegat Provincial del Movi-

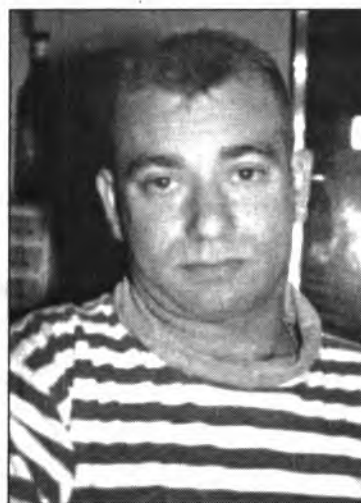
miento, **Gabriel Cañellas**, volen fer amb els mallorquins el que **Hitler** va fer amb els jueus.

Mallorquins i Mallorquines! Vius i ungles! Ulls espolsats i fora son!

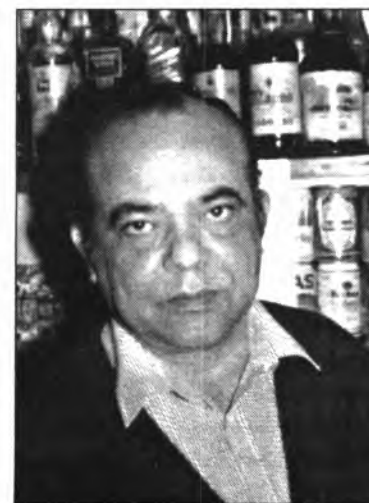
Dia 28 de maig, ni un vot als nazis del PP! Ω

SUMARI

- 2 Xafarderies
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme
- 5 a. c. r.
- 6 Catalunya tota
- 7 Consell Nacional
- 10 Independència
- 12 Carn Capolada
- 14 Pere Felip Buades
- 16 El Corpus
- 20 Enquesta
- 22 Gloses
- 24 Correllengua

En **Francesc Cerdà** és l'amo de la Pizzeria Font Santa, a Santa Maria del Camí. Recomana les pizzes, la carn torrada i els caragols amb fonoll. A la carta s'hi menja per unes 1.200 pessetes. El menú en val 600.

En **Tomeu Isern** és l'amo del Mesón Los Pinos, a Consell. Recomana el xot al forn, els caragols amb fonoll i les albergínies farcides. A la carta, ens diu que s'hi pot menjar i beure per unes 1.200 pessetes. El menú en val 750.

Especial dedicat als pobles del Raiguer. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i els vos enviarem cada quinze dies.

Xafarderies

• L'Ajuntament de Consell ha sembrat cirerers als carrers de la barriada de son Bernadet. D'aquí a un parell d'anys, a més de fer una bona ombra, aquests arbres faran cirerers i tothom en podrà menjar. I que no és guapo això?

• El PSM es presenta per primera vegada a les municipals de Consell i Alaró. Això ha aixecat molta expectació entre els habitants d'aquests dos municipis. Suposam que el PSM traurà molts de vots.

• El Diumenge de l'Àngel anàrem al Puig de Santa Magdalena d'Inca. Just arribar al cim del Puig, vérem en Canyelles i els seus que estaven dins un tancat menjant panades i robïols. Un poc més amunt ens trobarem n'Armengol, que és el batle d'Inca, que menjava paella amb els seus amics: PSM, UM, Unió Inquera... i ens adonàrem de qui seran els que governaran Inca després de les eleccions. No cal dir que el batle d'Inca va convidar aquest xafarder a menjar i beure i que, amb ell i els nacionalistes que li fan costat, ens trobarem d'allò més bé.

• I que ho són de dolentots aquests que paguen les enquestes preelectorals! Tant el PP com el PSOE paguen enquestes que els donen la victòria. Hi posen partits desapareguts com el de n'Adolfo Suárez i s'obliden (ben aposta) de partits mallorquins com el d'en Mateu Morro, de na Maria Antònia Munar o el d'en Josep Palou. Les eleccions els faran mentiders, a aquestes enquestadors forasters.

• Eduardo Martín Toval, qui va esser durant molts d'anys un dels diputats del PSC-PSOE per Catalunya al Parlament de Madrid, ara es presenta per la batlia de Màlaga. Idò resulta que la campanya del Partit Popular per desprestigiar-lo es basa, sobretot, en com sortia el seu nom quan anava a les llistes del PSC-PSOE: Eduard Martín i Toval. La catalanització del nom i aquesta "i" llatina entre els llinatges semblen dues armes de pes en contra seva. Tot això és perquè vegeu com les gasten els espanyolistes. La cosa té més conya si recodam que en Martín Toval mai s'ha distingit pel seu "catalanisme", més bé al contrari.

Bartomeu Mestre, Antoni Artigues, Jaume Sastre i Mateu Joan a l'acte de presentació de Mossegades, a la llibreria Quart Creixent.

• El castellà, com a llengua de comunicació internacional, no existeix. A qualsevol fòrum internacional es fa servir l'anglès, i si no l'alemany o el francès, fins i tot l'italià, però l'espanyol mai (bé, hauríem de fer excepció de les trobades de països llatino-americans). Fins i tot un espanyol com en

Samaranch (català de nació però espanyol d'adopció), empra qualsevol llengua menys el castellà quan ha de parlar en llocs públics. I com ell uns quants d'espanyols més. Sembla que a l'estranger les úniques paraules castellanes que coneixen és "torero", "olé" i "bravo". I atura de comptar. Ω

ERC qualifica Fageda de còmplice del feixisme

Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) ha assistit a la inauguració del parc de sa Faixina i ha pogut veure amb gran indignació com s'han mantingut les inscripcions forasteres «Gloria a la Marina nacional. Viva España», així com l'escut franquista de la gallina. Consideram des d'ERC aquest acte molt greu i ens porta a afirmar que el PP i el seu batle de Ciutat, Juan Fageda, no han fet sinó reconciliar el seu partit amb els seus orígens feixistes, nazis i antidemocràtics. Com independentistes, esquerres i republicans assumim solemnement davant tot el poble de Mallorca, el compromís de tirar a la mar aquest monument execrable que fa mal als ulls de qualsevol demòcrata. Ciutat, a 29 d'abril de 1995. Josep Palou i Mas president d'ERC-Illes Ω

Membres i simpatitzants dels partits que governen l'Ajuntament d'Inca, a la berenada al Puig de Santa Magdalena.

La majoria dels carrers de Binissalem estan retolats en català. Tanmateix, encara hem pogut veure un parell de rètols que diuen «Calle». No callarem! No callarem per molt que ens diguin «calle» i continuarem denunciant les transgressions a la Llei de Normalització Lingüística del Govern Balear.

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR!

SUBSCRIVIU-VOS-HI!! Tel. 26 50 05

Fins a un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci ÒPTICA SBERT

Sant Miquel, 83 (cantonada Avingudes) Tel. 72 14 25
Graduam i adaptam lentilles • Per la compra d'unes lentilles li regalarem un altre parell d'iguals. • Ulleres de sol i graduades

Canon

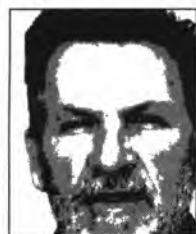
Carrer de Jesús, 354, baixos
Tel. 20 73 62 (5 línies)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

INTERPAPER BALEAR MAJORISTES

- Material fotogràfic • Rodets
- Àlbums de reportatge
- Minilabs i químics, accessoris
- Càmeres • Portafotografies, etc
- Equipament per a foto-estudi

c/ Tinent Oyaga, 18 • Tel. 75 94 46 • Palma

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

N'Aznar, la Revolució Blanca

La premsa ho va escampar: quan tenia 16 anys, n'Aznar era «falangista». N'Aznar i la plana major del *Partido Popular* li traqueren importància. «Coses de joventut», digueren. Els comentaristes de l'*Abc* i de la *COPE* fins i tot ho intentaren presentar com un vivència interessant del jove Jose-Mari, on ja s'endevinava la fusta de «gran timoner». Ha estat el mateix Aznar qui s'ha llançat com un bou a favor de l'autohagiografia juvenívola. «Res de demanar exculpacions per un pecat de joventut», deu haver pensat n'Aznar. I ja no és que una taca qualsevol no convé per a una biografia d'un gran dirigent; allò més cert és que el nostre home del PP es va deixar dur per un rampell de sinceritat. Ell mateix, amb la seva pròpia boca, declarava als periodistes que aquell grup de Falange on militava era d'*esquerres i revolucionari*, i que, fins i tot, en certs casos, estaven totalment oposats a la política d'en Franco. És clar, trobaven en Franco massa tou.

Em permetreu una senzilla anàlisi d'aquests textos, que són breus però destapen molt. Una organització falangina que es diu d'*esquerres*, sempre s'ha d'entendre com una formació política d'extrema-dreta; no hi ha cap dubte que són feixistes. Com més d'*esquerres* es declara una organització d'extrema-dreta s'ha d'entendre que més disposada està a emprendre una acció violenta de caràcter reaccionari. Tots deien que només tenia setze anys, l'infant; i ell, n'Aznar, no ho desmentia. Però haurem de pensar que l'al·lotell no va canviar d'idees d'un dia per l'altre, i que va continuar essent «revolucionario» uns quants anys més. El fet que, dins un sistema dit democràtic, el cap del partit de l'oposició es vanagloriï del seu passat proto-feixista només és possible dins una cultura en profunda decadència com és l'espanyola. Aquests intel·lectuals del *Partido Popular* (bé, de fet, són uns no-intel·lectuals a la manera dels de l'època d'en Franco, com en José María Pemán, p. e.) encara s'atreveixen a fer un discurs a la manera falangina decadent, on diuen coses com és ara que la doctrina de José Antonio és *muy «bonita»* o que en Franco va ésser un gran estadista. És inimaginable que a Alemanya s'aixequi

cap veu del Govern de Kohl en justificació de n'Hitler o dels líders nazis o de cap dels teòrics del feixisme alemany. I és que aquests intel·lectuals hispans no tenen cabuda a Europa —ni al Món—, salvades les excepcions com, p. e., en Jorge Semprún.

No és per casualitat que a l'Estat espanyol no s'hagin conegut formacions d'extrema dreta com a França i Itàlia (els seguidors d'en Le Pen i d'en Fini, respectivament). El *Partido Popular*, a la pràctica, fa de coalició de dretes, i inclou amplexos corrents d'extrema dreta. N'Aznar i els seus consellers pensen i diuen que han de fer un discurs polític que ha d'acontegar les diverses famílies polítiques que integren el *Partido Popular*. I, segurament, s'enforcen per caminar en aquesta direcció. Però n'Aznar no pot reprimir ni amagar la seva emotivitat profunda quan es lliu-

ra al culte a en José Antonio i a altres «herois» feixistes o reaccionaris. Sigui com sigui, d'allò que no hi ha dubte és que, al Burgos de 1938, el «Caudillo» reforçava els lligams ideològics amb els seus aliats de l'Alemanya hitleriana; i una allau de grans «pensadors» pro-feixistes eren publicats a Burgos. A *Años decisivos*, n'Spengler, un dels autors més estimats, fa una l'exaltació del mil·lenni nazi, i és delecta descrivint quina serà la «Revolució Blanca»; no es mossega la llengua per dir que els alemanys —i els europeus— faran una «revolució», però una «revolució nazi», que vol dir el contrari de l'accepció corrent. A la nova accepció, «revolució blanca» s'ha d'entendre en sentit que ells, els blancs, duran a terme guerres genocides i construiran un gran imperi blanc. No deixa de sorprendre veure fins a quin grau tan baix de corrupció ètica i intel·lectual varen davallar aquests autors racistes. El mil·lenni nazi tan sols va durar dotze anys. I la «Revolució Blanca» va tenir com a conseqüència grans danys genocides que també va patir la nació alemanya, l'esquarterament del Reich, i la terrible «neteja» ètnica dels *lands* orientals que varen desaparèixer del mapa.

Aquests referents ens duen al tema del titular d'aquest article. La poderosíssima Alemanya no va poder tirar endavant la «Revolució Blanca». Molt menys podrà dur a terme la «Revolución Pendiente» dels falangins aquest líder d'ara que nom Aznar. La meua intenció és aprofitar aquest escrit per a argumentar que, malgrat les aparences, n'Aznar no podrà mantenir la coalició de dretes. No podrà ni intentar la «Revolució Blanca». Un Aznar falangí, amb un Jiménez Losantos de «consejero», i amb un *Abc* que ha passat a ocupar la plaça d'*El Alcázar*, el *Partido Popular* vessaria vots per l'esquerra, sembla.

Però la tesi que més interessa és aquesta que segueix: L'oligarquia castellano-andalusa, és a dir, la classe dominant tradicional de l'Estat espanyol, no pot pretenir ser el nucli central d'una organització de masses de caire feixistitzant. Bé, jo pens que és una aventura sense fonaments; una construcció sobre la sorra. Heus ací les consideracions:

1a. Els partits o moviments feixistes autèntics són partits de masses. I la direcció i els quadres d'aquests partits desplacen la classe dominant tradicional conservadora. Castella no és en condicions per poder desfermar un autèntic partit feixista castellà. El feixisme és una resultant d'un procés històric dins societats fortament industrialitzades. No s'ha de confondre el feixisme amb la simple violència reaccionària.

2a. Els intents de n'Aznar —i dels nacionalistes hispans, en general— per promoure un sentiment imperial entre les classes populars castellanes són intents que no s'aguanten. Per una part criden com a endimoniats per a construir una gran nació espanyo-

la moderna. Per l'altra, l'oligarquia és el principal obstacle per a la modernització de les Castelles (i el principal fre del desenvolupament harmònic de Catalunya).

i 3a. El discurs de n'Aznar —com el d'en José Antonio— apel·la a l'emotivitat i a la voluntat. Com si amb la «furia» hispana i amb l'exaltació patriòtica s'haguessin d'esvaïr els obstacles a la «grandesa» d'Espanya. És a dir, que repeteix el discurs aristocràtic i borbònic de sempre. És el discurs de la regeneració hispana, com si fos un qüestió sobre la moralitat. I no se'n volen adonar que el pecat consisteix a mantenir una estructura administrativa irracional en funció dels interessos de l'oligarquia castellano-andalusa. Ω

El Correllengua

Senyor Director:

Aquest cap de setmana ha tingut lloc el Correllengua, un acte lúdic que ha tingut com a objectiu la reivindicació de l'ús del català en tots els àmbits. Aquesta iniciativa ha partit d'un grapat de joves, la qual cosa és d'admirar per diverses raons: primer, perquè els joves, que són el futur del nostre poble, expressen amb aquest acte quin volen que sigui el futur polític i lingüístic de les illes Balears; segon, perquè els joves han demostrat amb actes allò que els polítics (ja adults) prometen amb paraules i no compleixen.

Que el Correllengua ha estat un èxit, això és evident. Els que hi han participat ho saben. Tots els mallorquins hem d'estar agraïts als responsables de l'organització, i en especial, a en Pere Muñoz i en Tomeu Martí per la seva tasca. Només ells saben els nervis, les presses, les angoixes que han hagut de passar per poder dur a terme un projecte com aquest. Des d'aquestes línies volem comunicar-los que tot el seu esforç i dedicació han valgut la pena perquè han contribuït a augmentar l'autoestima i la consciència d'un poble que fins fa poc pareixia adormit, o mort. **Marisa Cerdó i Capellà, Martí Gené i Ramis** Ω

Iconolatries

En el món occidental catòlic, al llarg dels segles, han fet dependre de la veneració d'imatges els esdeveniments del que succeirà; talment que, convincentment arrenclerats, ordenats, enconfrariats, emmidonats i tot el que convingui acabat en -ats, fan sortir al carrer, ben engalanats, per, mitjançant la solemne processó, passejar-lo sota pal·li, baix ombrel·la, dalt carro, damunt cadafal, per fer que el poble embadalit, acollonat, engirgolat, pregui pel que serà la seva salvació.

Darrera el fester, oligofrènic, hi ha els movedors de fils, filons, filats, paranyes, lloses, garbellets, per fer que aquell poble els vegi, no amb les males arts, que són prohibides (art. 156-DBCAGTS), sinó amb la lluentor dels cirials i sitials encara que sigui dalt «el gavarra» mascle de proa prominent, i que com a babaus i betzols volen sortir a la fotografia de les noves eleccions.

No els véreu el dia que arribà l'aigua de l'Ebre?

Eren ells!!! **Julià Pere Rado i Garau** Ω

“
L'oligarquia
castellano-
andalusa no pot
pretenir ser el
nucli central
d'una
organització de
masses de caire
feixistitzant.
”

La presó de Ciutat a finals de 1976

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

A ran de la presentació del partit, la Brigada Social ens vingué a detenir, i, després dels interrogatoris acostumats –vespres amb fred als soterranis del Govern Civil–, ens posaren en mans del jutge. L'acusació era haver presentat un partit il·legal. Ens caigué al damunt una multa de setanta mil pessetes que, evidentment, no volguérem pagar. La lluita era per a imposar la llibertat de tots els partits obrers i d'esquerra. No podíem acceptar que haguéssim comès cap delictes. Pocs dies després, en Jaume Obrador, en Josep Capó i jo mateix, acompanyats fins a les portes dels jutjats per centenars d'amics i companys, entràrem a la presó de Palma.

Una repressió cada vegada més selectiva

L'any setanta-sis havia estat el de la promoció de diverses organitzacions que, en les dècades de combat clandestí, no representaren res. M'adonava que, mentre els mitjans de comunicació informaven de l'existència d'aquells grups de «notables» (absents de la lluita popular) –el fantasma GASI, el Partit Socialdemòcrata Balear d'Angel Olmos i Santiago Rodríguez Miranda, l'encara més etèria Reforma Social Española d'en Jeroni Saenz i les estranyíssimes Izquierda Democrática o Concurrencia Democrática Balear), nosaltres, els comunistes, érem portats a la presó. La tàctica dels franquistes reciclats que portaven endavant

la reforma del règim estava essent ben ordida. Aviat seria legalitzat el PCE de Carrillo. El PSOE –el qual no havíem vist mai per barris o caus clandestins– actuava públicament promocionant a les totes Fèlix Pons i Emilio Alonso. Al llibre «L'oposició antifranquista a les Illes» de Bartomeu Canyelles i Francesca Vidal hom pot comprovar –per boca d'Emilio Alonso– el que el PSOE havia fet en temps de la clandestinitat. A la pregunta: «principals fets protagonitzats pel partit?», Emilio Alonso declara que «consideren importants les entrevistes mantingudes amb Areilza, el grup «Táctico» (Marcelino Oreja) i Garrigues Walker. També han organitzat dues conferències a les Facultats de Dret i Filosofia i Lletres (Pablo Castellano i Bustelo)». Consideraven igualment cabdal haver ajudat a fundar la fantasma Assemblea Democràtica de Mallorca. Això era tot! Hom s'adonava que la repressió esdevenia cada vegada més selectiva. Es tractava d'anar configurant les futures eleccions. El règim feia propaganda dels partits d'ordre que no posaven en qüestió la reforma pactada, mentre silenciava i detenia els comunistes que exigien la República, el dret d'autodeterminació de les nacionalitats o lluitaven pel socialisme. El final de la jugada seria a l'any '77. Però ara, a finals del '76, a la presó de Palma només hi havia comunistes i alguns dels obrers detinguts en la manifestació que hi va haver el 12 de Novembre. Per

part del PORE (trotsquista) restaven empresonats en Ramón Molina de Dios (l'actual director del Museu d'Art Contemporani de sa Pobla), i en Xavier Serra i na M. Dolors Montero. De MCI havien tancat Isidre Forteza, el representant de l'Assemblea Democràtica a València. D'OEC hi érem una part de la direcció de les Illes: Josep Capó, Jaume Obrador, M. López Crespí, i, dels

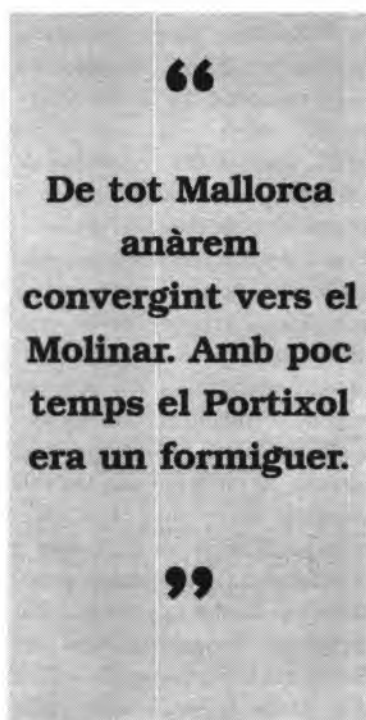
participaren les forces d'esquerra (principalment els diversos grups comunistes). L'OEC, el nostre partit, edità un número especial de «Democràcia Proletària» que fou repartit massivament per tot Mallorca. El PCE (a través d'en Josep Valero, na Cata Moragues o en Paco García) ajudà en el que pogué. En Miquel Tugores del PTE, en Jesús Vives de MCI, en Tomeu Fiol del PSAN i membres del PCE(m-l) i l'ORT editaren octavetes explicant la situació dels represaliats. La campanya de solidaritat s'ampliava i enfortia. Nosaltres, dins de la presó pensàvem que mai una detenció havia estat tan rendible políticament per a les forces d'esquerra ni més ruïnosa per al règim.

La inútil assemblea democràtica

Qui quasi no va moure un dit contra les represàlies fou la inútil Assemblea Democràtica. Hi haguérem d'anar com a observadors per aconseguir signassin un comunicat de protesta. Na Beatriz Iraburu, del Diario de Mallorca, en deixava constància dia vint-i-sis de novembre de 1976. La periodista escrivia: «La sesión de la Asamblea está teniendo, desde el principio, unos observadores desusados: tres miembros de Izquierda Comunista. Como se sabe, Miguel López Crespí, José Capó y Jaime Obrador, ingresarán el sábado por la mañana en prisión por negarse a pagar las setenta mil pesetas que les han sido impuestas a cada uno por la presentación de su partido en Palma. Ellos fueron a la Asamblea porque pensaron que la situación exigía que las 'fuerzas democráticas' denunciasen juntas una serie de cosas. A este respecto, llevaron un comunicado con la idea que la Asamblea lo suscribiera. Y esto provocó una nueva ronda de discusiones largas, largas, largas. Al final, y por iniciativa del PC, se decidió que fuera la Asamblea quien redactara el comunicado y que OIC lo firmara. El comunicado que redactó la Asamblea y que firmó OIC 'como miembro observador' –esta calificación provocó también discusiones– acusa al gobierno de no ser democrático y protesta por la represión de los sucesos de la 'Jornada de lucha pacífica', así como por el futuro encarcelamiento de los tres miembros de OIC».

Per sort, cada diumenge, generació de companys d'OEC i altres organitzacions venien davant la porta d'aquell cau on romaníem tancats a cridar consignes per l'Amnistia i a pintar les parets demanant la nostra immediata llibertat. El PTE, PSAN, MCI i OEC organitzaren, al descampat on ara hi ha el parc del Polígon de Llevant (al final de Ricardo Ortega), un míting amb nombrosa participació ciutadana. Hi intervingueren, a favor de l'Amnistia, en Miquel Tugores (PTE), en Jesús Vives (MCI), en Tomeu Fiol (PSAN) i n'Aina Gomila (per l'OEC). La revista «Cort», del PSI, també va parlar de la detenció i entrada a la garjola. A «Última Hora» en Santi Miró n'havia fet un parell de reportatges: «TRES MIEMBROS D'OIC INGRESADOS EN PRISIÓN». Hi havia ampli ventall de fotos. Al·lotes de la Promotora de l'Associació de Dones recollien firmes entre la gent que veia com ens portaven a la presó, demanant la nostra llibertat. Més de dues-centes persones ens acomiadaven, amb el puny tancat, a l'entrada dels jutjats. Hi ha fotografies de quan sortíem de declarar, en Josep Capó amb el puny tancat; na Carme (l'al·lota d'en Miquel Mas) abraçant la meua mare que plorava a un racó. Ni la policia armada ni la Brigada Social s'atreverien a detenir ningú. Dies abans, a comissaria, la Social m'havia mostrat fotografies de la manifestació del 12 de novembre –hi eren nombrosos amics i companys!– i em demanaren que les identificàs (per a una posterior detenció). Evidentment, no em traguéren ni un nom! Allà hi érem tots, tallant la circulació, provant de fer barricades davant el bar Cristal, davant el cinema Augusta, tants i tants companys de la clandestinitat. El 12 de novembre, després de mesos de no fer res, finalment, l'Assemblea de Mallorca, espitjada per les bases exigents dels partits d'esquerra, es decidí –amb contradiccions– a convocar una manifestació en exigència de les llibertats. La manifestació fou un gran èxit per l'esforç que hi posàrem tots els partits socialistes, nacionalistes i comunistes que hi participàrem activament.

Ja dins de la presó, ens anaven arribant diverses mostres de soli-

detinguts en la manifestació del dia 12, hi romanien tancats en Manuel Carrillo, en Pere Ortega, n'Antoni López López i na M. del Carme Giménez Ruiz.

Solidaritat amb els detinguts

Els companys del carrer, aprofitant les possibilitats que donaven aquelles contradiccions del règim –afavorir i promocionar els partits d'ordre; detenir i silenciar els revolucionaris–, posaren en marxa una sèrie de valentes iniciatives que al final aconseguirien treure'ns de la presó. Na Teresa Nieto col·laborà activament amb la campanya muntada per la direcció d'OEC que encara romanien en llibertat, i, sense problemes –malgrat la repressió que havia sofert per editar «Democràcia Proletària»–, ajudà a la l'edició d'un pòster –amb les nostres fotografies– que, aferrat per tots els carrers de Ciutat i part forana, evidenciava l'existència de presos polítics. Es muntà un Comitè de Solidaritat amb els Empresonats en el qual

M. López Crespí, premi «Joan Salvat Papasseit» 1995

L'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí, acaba de guanyar el premi de poesia «Joan Salvat Papasseit» 1995 a Barcelona.

La nova obra del nostre col·laborador porta el títol de *Contrapunt* i el guardó li ha estat concedit per un jurat format per destacades personalitats de la nostra cultura. El recull de poemes serà editat properament a Barcelona per una coneguda editorial principatina.

L'autor de sa Pobla ha publicat aquests darrers anys *Els poemes de l'horabaixa* (poesia, Andorra 1994); *Crònica de la pesta* (narrativa, Girona 1993); *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970* (Editorial el Tall, Ciutat 1994); *Històries del desencís* (Narrativa, Editorial Moll 1995).

Pròximament també seran editades les salvatobres *Vida d'artista* (Premi de Literatura de la Generalitat de Catalunya) i *Breviari contra els servils*, per l'editor Lleonard Muntaner. Ω

daritat. En Llorenç Capellà i en Toni Serra havien escrit articles condemnant la repressió. Un grup desconegut, amb unes cadenes, tallà la circulació davant Cort; uns altres militants llançaren pintura contra l'edifici dels jutjats. En circumstàncies de clandestinitat, més ja no es podia fer.

La presó de Palma: una sala d'estudi

Nosaltres tampoc no perdríem el temps. Organitzàrem un seguit de protestes i reivindicacions davant la direcció. Volem tenir prou espai per a l'estudi i l'esbarjo. El director i el capellà estaven una mica atemorits, davant la gentada que cada diumenge els venia a cridar davant la porta. Finalment ens donaren tota una galeria de la presó. Hi muntaren una sala d'estudi, una de cant, una per a llegir i escriure i... el rebost! Dins del rebost hi anàvem ficant els queviures que les famílies i els grups de solidaritat ens feien arribar cada dia.

A la sala d'estudi muntàrem diversos seminaris sobre història de Mallorca i del moviment obrer. Record que amb Ramon Molina (el futur historiador) refrescàvem la memòria en tot el que feia referència a la fi de la revolució d'Octubre en mans de la burocràcia estalinista. Estudiàvem de nou els anys lluminosos de l'Octubre soviètic: el poder dels consells –la democràcia de base, de la qual érem defensors i propagandistes–; la independència de Finlàndia reconeguda pel primer Consell de Comissaris del Poble leninista; la constitució de la nova Federació de Repúbliques Soviètiques independents (abans que la burgesia «roja» d'Stalin la convertís en la forçada «Unió Soviètica»); les repressions de la burocràcia estalinista contra els membres de la generació de bolxevics que feren la revolució; els indignants processos de Moscou, l'afusellament de Radek, Bukharin, Kàmenev i Zinòviev, entre centenars de milers d'autèntics comunistes. A vegades n'Isidre

Forteza (membre del maoista MCI) s'empipava una mica, car no estava gens convençut que Trotski, el company de Lenin, el fundador de l'Exèrcit Roig, i l'estrateg que guanyà la guerra civil a la contrarevolució tsarista, fos un autèntic revolucionari com nosaltres defensàvem.

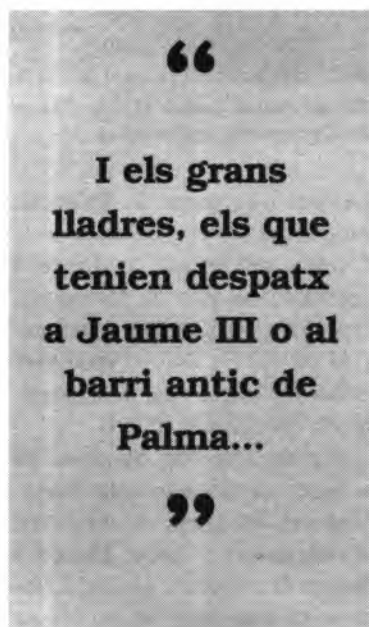
A la «sala de música» (una cel·la amb unes mantes en el terra decorada amb pòsters dels nostres cantants favorits cantàvem tot el repertori de Raimon i Lluís Llach. Cents de vegades, «l'Estaca», «Al vent», «D'un temps, d'un país». També «Què volen aquesta gent que truquen de matinada» de na M. del Mar Bonet. I les més conegudes cançons republicanes de la guerra civil («Puen-

amb uns possibles diputats o regidors. I, com és normal, ens aprofitàvem de les contradiccions internes dels funcionaris. S'equivocaven! Nosaltres no érem –per sort!– ni en Fèlix Pons ni n'Emilio Alonso. Ens hauríem sentit insultats si ens haguessin comparat amb els reformistes!

A la presó, el contacte en el pati amb els detinguts socials (aleshores, a ningú entre la «progressia» li hagués passat pel cap la paraula «lladre»), ens veia veure en la pràctica –teòricament ja ho sabíem– la injustícia del «dret» burgès. La majoria d'aquells desgraciats carteristes ho eren per necessitat. El problema de l'atur, la incultura forçosa dels ambients d'on procedien, la falta d'uns estudis, la misèria on s'havien criat, els feia cometre petits robatoris que eren castigats amb fortes condemnes de presó. Vaig conèixer un jove valencià sentenciat a dotze anys per haver robat mil pessetes i dos cartrons de tabac d'un bar. De jove havia agafat una moto que no era seva, i, en ser reincident, la condemna fou així de monstruosa. Com aquest cas, n'hi havia molts. Llavors també comprovàvem com els lladres de veritat, els capitalistes de «guant blanc», els qui veritablement estafaven milions i milions a la societat (especulacions urbanístiques i immobiliàries) només restaven un parell d'hores dins presidí. Els jutges en decretaven l'ingrés a la presó, però de seguida, pagant una forta fiança, sortien al carrer. Allà, dins les tèniques galeries, només hi romanien els pobres desgraciats: petites sostraccions d'un permil, vint mil pessetes a un magatzem, un sac de ciment per a acabar de fer-se una caseta els diumenges... I els grans lladres, els que tenien despatx a Jaume III o al barri antic de Palma, apa, en dos minuts, al carrer a enriquir-se novament. Això era la «justícia» de la burgesia! Un oi, tot plegat!

Literatura i revolució

Aquell hivern de detenció em

te de los franceses», l'himne del Quinto Regimiento, «A les barricades» de la CNT, les marxades les Brigades Internacionals). Quan ens encalentem amb les cançons no hi havia qui ens aturés. Els vigilants, de bon començament, ens volien fer callar. Ens amenaçaven amb cel·les de càstig. No s'atreviren mai a fer-ho! Els amics i familiars que cada diumenge compareixien davant la garjola els feia pensar en el futur. No sabien –innocents!– si seríem nosaltres els qui comandarien l'endemà i volien estar a bé

a. c. r.

TOMEU MARTÍ I FLORIT

Cal un canvi

Brokerval, Zeus, Torcal, 5%, son Nuviat, Ventura Rubí, sa Marineta, ses Covetes, Simarro, política lingüística nefasta, Ordre Rotger, ports esportius, Gilet, modificació de la LEN, carretera Deià-Sóller, Bon Sosec, ses Salines, túnel de Sóller, salari social, GREC, Calvià-gate, ses Covetes, suport al transfuguisme (Ricci, Peralta...), enxufisme, AGAMA, frau electoral (Jaume Font...), camps de golf, grans superfícies comercials, pla hidrològic, Cooperativa Agrícola Poblara.

Un text amb una foto sobreimpressionada del responsable de tots aquests desastres, Gabriel Cañellas, i una frase sagnant en tinta vermella que diu «cal un canvi», són el suport gràfic de la campanya que està realitzant l'Ateneu 31-D amb l'objectiu de denunciar i recordar als electors tota la catifa d'escàndols, corrupteles i mala gestió dels diversos governs presidits pel presumptament honorable Gabriel Cañellas.*

Em sembla molt bona la idea i molt apropiat el moment de fer aquesta campanya, encara que desgraciadament l'Ateneu 31-D no té al seu abast ni una ínfima part dels mitjans amb què compta el presumptament honorable.

Ara, nosaltres, com a electors, tenim la darrera paraula sobre aquest canvi que creu necessari l'Ateneu 31-D. Ω

* Podeu veure el cartell a la pàgina 19.

permeté (instal·lat a la nostra «biblioteca») fer un llibre de poemes que vaig titular «Poemes de la presó» i del qual, en secret, na Teresa Nieto edità un milenar d'exemplars; amb la seva venda clandestina, l'OEC pogué pagar part de la campanya per l'amnistia i les llibertats.

M'adonava que feia anys havia deixat endarrere la tasca estrictament creativa. A part de les col·laboracions a Última Hora, Diario de Mallorca i la revista Cort, el cert era que la militància partidista –escriure a «Democràcia Proletària», a «La Voz de los Trabajadores» i a totes les publicacions de l'OEC; les reunions diàries, l'activisme militant– no em deixava temps per a continuar aprofundint en la literatura. Quedaven lluny els premis de narrativa, poesia i teatre que, feia anys, m'havien concedit Ricard Salvat, Blai Bonet, Toni Serra, Josep M.

Llompert, Josep Melià, Manuel Vázquez Montalbán, José Monleón, Jaume Vidal Alcover, Jaume Adrover i tants d'altres escriptors i intel·lectuals. Per això, quan en Mateu Morro escrigué el pròleg del llibre de poemes fet a la presó, m'animà a continuar en la tasca literària. Les seves paraules eren encoratjadores. Va escriure: «Es per això que aquets poemes de M. López Crespí, són poemes valents, poemes de combat, poemes que obren nous camins i rompen una tradició que –amb les escasses excepcions d'un Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Blai Bonet o d'un Miquel Bauça– no ha fet més que continuar els vells motlles ètics i estètics de l'Escola Mallorquina. La nostra poesia, la nostra literatura, necessita baixar al carrer, baixar a les presons, fondre's dins del poble, aprendre el seu llenguatge i transformar-se en una arma de combat». Ω

Construcció i reparació de to tipus de portes enrotllables, basculants, ballestes i practicables, barreres, etc.
Serralleria en general

TOT EN PORTES CASTELLÓ

Portes automàtiques amb comandament a distància o claus.

Panys de seguretat. Portes blindades

c/ Antoni Ribes, 29-c • 07006 Ciutat de Mallorca
Telèfon 46 25 55. Mòbil: 908 43 70 56

Especialitat

Menús, tapes, pizzes,
paelles per encàrrec
i pizzes per endur-se'n

Dilluns tancat

Marquès de la Font Santa, 11 • Tel. 14.06.03
SANTA MARIA DEL CAMÍ

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Pétanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Principat, València, Mallorques: Catalunya tota (II)

Època d'Arnau de Vilanova i Ramon Muntaner (1290-1348)

El famós metge valencià Arnau de Vilanova, nascut al Regne de València, fou acusat pels seus enemics italians d'esser «de menyspreable nació, o sia, català» («de filiis despecte nationis, scilicet catalanus»). El mateix Arnau sempre havia fet, en els seus escrits, una perfecta divisió ètnico-lingüística entre els dos pobles romànics de la Corona d'Aragó, com quan afirmà el 1306: «Regnum vero Aragonae (sub se habet) Catalanos et Aragoes.»

Ramon Muntaner (1265-1336), qui visqué tant al Principat com a València i Mallorca, té abundosos textos precoçment pancatalans i patriòtics, però és palès que en la seva època no hi ha cap contraposició català-valencià ni res per l'estil. Així, quan aquest cronista reial parla d'una batalla marítima contra els moros de Tunis, on Pere el Gran havia enviat quatre galeres valencianes: «Mas l'almirall dels sarraïns era savi home de mar e era estat en molts fets d'armes e havia provats los catalans que eren...» (*Les quatre grans cròniques*). Al capítol CLXXI comenta Muntaner: «Veritat és que en una campanya eren vint almogàvers que eren de Segorb e de l'encontrada... E és costum de catalans que la vespra de Nadal tot hom comunament dejuna, e no menja fins a la nit...» Ací veiem com els sogorbins i comarca eren considerats catalans, malgrat que ara és zona de parla castellana i, en aquella època, de predominant repoblació aragonesa: és possible que vinguessin de famílies de repobladors catalanes establertes a l'Alt Palància, aquests en con-

cret, o bé que, com que eren almogàvers (la legió catalana de l'època) es considerassin comunament catalans i proud, ja que els aragonesos sols venien a ser un 20% dels habitants de la Corona d'Aragó.

Al capítol CCXXXV en Muntaner usa l'expressió «tota Catalunya», on sembla incloure València: «En Roquefort, esguardant que ell havia perduda la casa de Sicília, e d'Aragó e de Mallorca (aleshores independent), e encara de tota Catalunya, pensà que s'acostàs a misser Carles...» Al capítol CCLI la cosa queda més clara encara: «E és veritat que jo, Ramon Muntaner, en aquella saó, venguí en Sicília, de Romania, e demaní llicència al senyor rei que li plagués que jo pogués anar en las parts de Catalunya a prendre ma muller que havia afermada fadrina a la ciutat de València bé havia deu anys.» L'esposa d'en Muntaner sabem que s'anomenava Valença, i l'escrit data de 1311. De fet, en el llenguatge de la Cancelleria reial, «tota Catalunya» significava ni més ni menys que tots els Països Catalans.

1290: El franciscà occità Matfre Ermengaud de Besiers, en parlar de la Pentecosta al seu monumental poema *Breviari d'Amor*, diu que, quan moltes gents de «totes nacions» escoltaren de boca dels apòstols les seves respectives llengües, es meravellaren de gran manera, Puix que n'hi havia «de Provença e de França, / d'Englaterra, de Gascunya, / d'Espanya, de Catalunya, / de Flandes i de Bretanha», etc. Aquest autor fa esment de llengües i nacions, i contraposa Catalunya i Espanya (sovint, en aque-

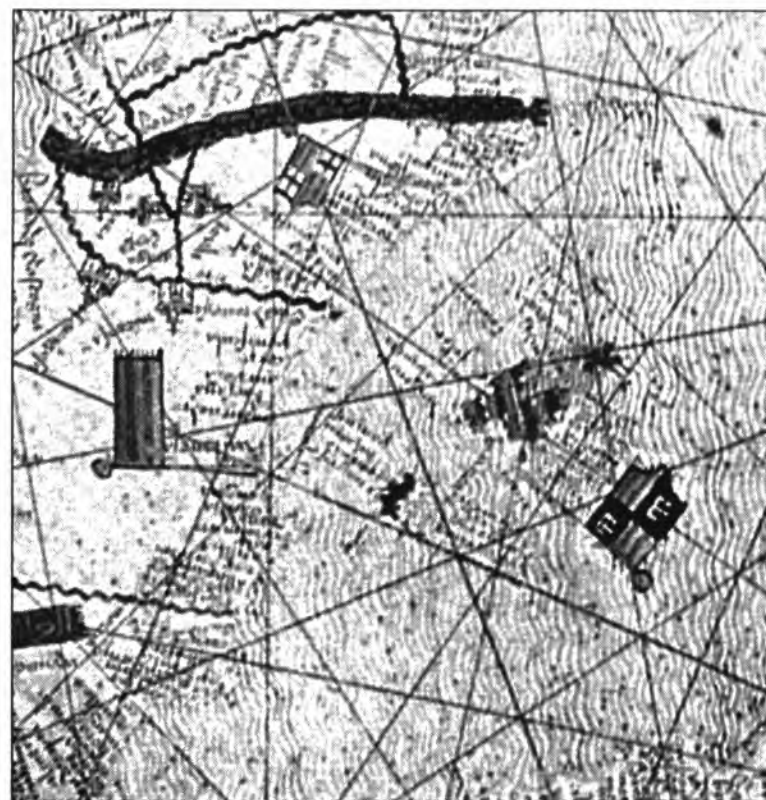
lla època, Espanya podia designar tant les terres mores únicament, com Castella o com tota la península fins a Occitània).

1316: Llegim en un testament d'una tal Guillema, muller de Salvador Pedrosell, ciutadà de València, la qual deixà diners per deslliurar captius «catalans de València»: «Item, captivis catalanis oriundis de civitate Valentie, redimendis de posse pagano-rum, ducentos solidos...»

1322: El metge valencià Berenguer Aimerich ensenyava a l'Estudi General de Montpeller, ciutat occitana llavors sota jurisdicció dels reis de Mallorca-Rosselló. El tal metge traduí de l'àrab «in vulgaris cathalenorum», d'Abul-Qasim al-Zahrawi.

1325: De nou el gran Muntaner, empordanès qui visqué ma-

“
És quan
valencians i
mallorquins
resideixen a
l'estranger quan
és més palès que
l'únic nom que
reben és el de
«catalans»
”

Del de l'Atlas Català (1375) d'Abraham Cresques, obra mestra de l'escola de Cartografia mallorquina.

jorment a la ciutat de València, mostra la seva satisfacció a la *Crònica* pel fet que a Múrcia, i sobretot a la part de Cartagena, repoblada per Catalans i conquerida pel rei En Jaume, «són vers catalans e parlen del bell catalanesh del món» (cap. 17).

En un altre lloc, Muntaner es refereix a l'educació militar catalana dels cavallers italians, caps d'almogàvers, Corral Llança i Roger de Llòria, i escriu: «No drint-se tota hora ab lo senyor Infant: enaixí apreseren del catalanesc de cascun lloc de Catalunya i del Regne de València tot ço que bon e bell era, e així cascun d'ells fo lo pus perfec català que anc fos e ab pus bell catalanesc.»

I també tenim d'aquest any l'antològic «Eiximpli de la mata de jonc», escrit per Muntaner a l'alqueria seva de Xirivella (l'Horta), on diu que mentre els regnes catalanesos no es barallen (cosa que el blaverum i gonellum sempre intenta, com a dimonis de discòrdia civil) seran independents de llurs enemics. Aquest «exemple» medieval és, de fet, una invocació a Déu i una autèntica profecia i ensenyament nacional per a la nostra nació, alhora que una denúncia contra els infames caragirats que neguen la unitat de la llengua i venen la nostra sobirania a Madrid. Llegir-lo és com si Muntaner revisqués de sa tomba per advertir-nos: «Que si entre ells hi havia divisió nenguna ne discòrdia, ço que Déu no vulla... Perquè és mester que d'aquest pas se guarden: que mentre tots tres sien d'una valença, no temen tot l'altre poder del món,... seran tottemps sobi-

rans a llurs enemics.» Amén.

1330: És sobretot quan valencians i mallorquins resideixen a l'estranger que és més palès que l'únic nom que reben —fins més enllà del segle XVI— és el de «catalans». Així, com que hi havia diferències entre els mercaders valencians, mallorquins i del Principat establerts a la vila flamenca de Broges, acorden reunir-se per resoldre-les i, el 12-8-1339, aproven unes ordenances comunes a «tots los mercaders catalans sotmeses del senyor rey d'Aragó» a fi que «d'ací en avant no sia nenguna qüestió entre mercaders ni noliejadós, ne ací, ne a València, ne a Barchinona, ne a Mayllorcha». En tal any els valencians hi eren majoria i els mallorquins constituïen llavors un regne independent, tanmateix tots s'hi consideraven englobats amb el nom de «catalans». Comunitat de llengua, compenetració entre burgesia i monarquia parlamentària del Casal de Barcelona (orientacions econòmiques i socials, expansió mediterrània, reintegració del Regne de Mallorca a la Corona el 1344 sense que la intervenció militar a l'illa significàs cap resistència significativa per part dels mallorquins, ideologia «patriòtica-religiosa», les grans «Cròniques», el patronatge de Sant Jordi, la senyera reial, la defensa del lulisme i, és clar, el sentiment cristià) constituïren les bases sobre les quals es recolzà el sentiment nacional dels regnes cristians que parlaven catalanesc, de «tota Catalunya» o «Catalunya tota», segons l'expressió habitual de l'època. **Ricard Colom** (continuarà) Ω

**Herboristeria dietètica
Cosmètica natural**

Romaní

Carrer Formentera, 5
(cantonada Berga, balneari 9)
Cra. Militar, 205
Tel. 44 00 76
S'ARENAL DE MALLORCA

ES MAGATZEM-9

GASPAR PERELLÓ

Tel. 51 82 45
(davant el Syp)
07340 ALARÓ

**L'ESTEL
de Mallorca
SUBSCRIVIU-
VOS-HI!!**

**Mesón-Restaurant
LOS PINOS**
Cuina mallorquina,
nacional i internacional
Carns a la brasa
Placeta des Pou, 1 • Tel. 622058
CONSELL

La inevitable desintegració d'Espanya (I)

Els drets d'una nació deriven de la seva existència i de la seva identitat nacional i jurídica

Per interpretar l'origen de l'orgull, supèrbia, esperit centralitzador i de rapinya que caracteritza la nació castellana, ens cal situar el nostre recull dins l'espai i el temps de la reconquesta, des dels segles VIII al XV. És el punt de referència vàlid per definir el signe d'identitat de la Castella del futur.

Durant la dilatada guerra contra els sarraïns, s'institucionalitzà el soldat de fortuna. La vida d'atzar allunya els combatents de la responsabilitat del treball. Les arts i oficis són menyspreats. L'orgull, audàcia i brutalitat són llur codi d'honor. L'astúcia, picardia i ficció, llur llei de vida.

Una gesta heroica és recompensada amb un salt a l'Olimp del poder. Es reparteixen terres i prebendes als capitans que més s'han distingit en el combat. La gran noblesa és afavorida pels reis amb distribució d'immensos dominis, esdevenint, amb el temps, l'origen del latifundisme precursor de futures epidèmies de fam del poble andalusí. Resumint: des dels inicis de la reconquesta fins molt avançada la colonització d'Amèrica, s'ha anat estructurant dins el teixit social de la nació castellana un cos orgànic preparat per perpetuar la poltroneria, el rebuig a l'esforç del treball i el costum de viure de la guerra i de l'ocupació militar. Són els segles que pul-lulen per Castella els «pícaros, soplones, caciques e inquisidores».

Finalitzada la campanya de la reconquesta (1492), seguida d'un llicenciament d'elements populars i mercenaris, el descobriment d'Amèrica s'esdevé en un moment psicològic oportú. Providencialment possibilita l'embarcament al nou Continent de l'excendent de gent d'armes, evitant

que els descontents mancats de la paga o soldada es transmuntin en brou de cultiu d'hipotètiques sublevacions. Contràriament, la reina Isabel de Castella, per reial decret, prohibeix als catalans participar en aquest esdeveniment.

Per conservar un imperi, ens diu el professor Batista i Roca, cal que la societat vagi menada per una minoria directora d'alta qualitat i intel·ligència, prudent i fèrtil en recursos, que en trobar-se davant de dificultats i problemes sap sempre crear la solució justa que li permet vèncer-los. En canvi, en les successives davallades, l'imperi de Castella, des dels Felips menors, després de cada crisi interior i exterior es troba a un graó més baix, fins que el país arriba a la situació d'avui.

En dissemblança, durant aquests segles d'enrevesament social i econòmic de Castella, els Països Catalans donen una clara imatge de vitalitat. Després de l'ensarronada del Compromís de Casp (1412), primera etapa en què Castella comença a viure amb l'esquena drete a costa dels il·lusos catalans, i malgrat les successives etapes d'enganys, conspiracions i intrigues perpetrades pels comtes-ducs d'Oliveres i d'altres de torn amb la finalitat d'integrar els Països Catalans a les mateixes lleis i idioma dels castellans, fins arribar a la desfeta de la guerra de Successió, la Nació Catalana conserva vives les facultats creatives de progrés, democràcia i llibertat.

La primera desfeta

Fet aquest preliminar, i fidels amb l'estudi analític del professor Batista i Roca, ens situarem a la primera etapa de la decadència, iniciada a partir de la derrota de l'Armada Invencible (1588). Les finances compromeses per Carles V degeneren en suspensions de pagaments i fallides cròniques de

Felip II. Per eixugar el creixent dèficit, els impostos es multipliquen, el tresor que arriba d'Amèrica provoca la depreciació de la moneda i una revolució de preus. Els planys pel despoblament de Castella i la misèria dels camps són constants. En menys de mig segle XVI, la manca de capacitat directiva per governar els afers de l'Estat fa trontollar les bases de l'imperi. El descens

“
El problema de l'ensenyament del català comença el 1768 quan Carles III imposa que als Països Catalans s'ha de fer en castellà.”

de l'escalada de valors és el llegat per al segle XVII. Amb els Felips menors la noblesa reprèn les posicions dominants. Els «grands» d'Espanya governen la monarquia. L'orgull, supèrbia i incapacitat política són els dots que aporten per esmenar la situació de pobresa que pateix el país. La noblesa, els prelats i la clerecia regular i secular, ajudats per la burocràcia de «letrados», són la minoria dominant.

Amb Felip IV, el grau de l'escala de valors baixa a un nivell de desintegració. Entra en el joc de la política el comte-duc d'Oliveres. S'apodera de la voluntat del rei i pretén imposar l'hegemonia dels Habsburg a Europa, però fracassa en els seus intents. Ambiciona implantar l'absolutisme a la península, però topa amb Portugal i Catalunya. És l'artífex de les conspiracions a Aragó i Andalusia, revoltes al País Basc, Nàpols i Sicília. Portat pels seus impulsos de megalòman, provoca la guerra contra Catalunya i, finalment, la separació de Portugal. Encara avui provoca còlera i crispació l'intent de promoure una política agressiva orientada a «reducir estos reinos de que se compone España a las leyes de Castilla sin ninguna diferencia». Com podem costatar, l'anàlisi que fa el professor Batista i Roca sobre l'episodi de la reconquesta referent a «el costum de viure de la guerra i de l'ocupació militar» és correcte.

Primera represa

La guerra de Successió significa el punt més baix de la desfeta i l'inici d'una primera represa que perdurarà durant el segle XVIII. La derrota de la Confederació Catalano-Aragonesa (1714) representa per a Felip V, primer monarca de la dinastia dels Borbons, un gran respir. Amb l'espoliació per reial decret i per «derecho de conquista» del patrimoni dels patriotes catalans (valencians i mallorquins), es saneja l'economia de l'Espanya castellana, malversada estúpidament en absurdes aventures abstractes i somnis de glòria i de poder terrenal i celestial.

Hi ha una tendència a ponderar el creixement econòmic viscut en el nostre poble durant el «despotisme il·lustrat» de Carles III, gràcies als bons oficis del monar-

ca en els afers dels Països Catalans, però cal no caure en judicis d'intencions ni en el cretinisme d'alguns historiadors. El problema de l'ensenyament del català comença el dia 23 de juny del 1768, quan Carles III dicta una reial cèdula imposant que als Països Catalans, quan ningú el parla, l'ensenyament s'ha de fer en castellà.

Deroga la prohibició dels catalans, valencians i mallorquins d'anar a Amèrica. Clar, la riquesa del subsòl s'ha esfumat i és hora d'enviar-hi gent especialitzada. Altrament, gràcies al dinamisme i esperit creador de la burgesia catalana, s'entreveu l'embrió de la revolució industrial a Catalunya.

Amb la instal·lació de fàbriques de teixits, pioners del que serà en el futur la pròspera indústria tèxtil, el funcionament de la Companyia de Filats de Cotó i les iniciatives de la Junta de Comerç de Barcelona, que impulsarà una política liberalitzadora del comerç català sense la tutela del monarca i dels seus ministres, Catalunya comença a crear l'infraestructura del seu avenir. Cal remarcar que a Catalunya tot el progrés s'ha fet al marge i fins i tot en contra de l'Estat. El miracle del creixement econòmic de Catalunya és deu, per tant, als mateixos catalans. **Consell Nacional Català (continuarà) Ω**

El Consell Nacional Català és una institució que, fundada envers la inqüestionable unitat del Països Catalans, executa les seves funcions arbitrals per damunt de les filosofies, dogmes i ideologies. El seu objectiu és d'assolir la independència nacional de Catalunya, des de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó.

NO BAIXI A PALMA

**Rotulos
Arenal**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
...I A PREUS DE S'ARENAL!
C/ TRASIMÉ, 58 • S'ARENAL • TEL. 74 32 62

TeleStar

SERVEI TÈCNIC

TELEVISORS • VÍDEO • ANTENES
TOTES LES MARQUES

AVINGUDA SANT FERRAN, 45 • TELÈFON 45 04 76 •
07011 CIUTAT

Salón Lázaro

PERRUQUERS ESTILISTES
ofereixen els seus serveis de
ESTÈTICA I PERRUQUERIA

PALMA c/ F. Martí Mora, 6
ALARÓ Avda. Constitució, 37
LLOSETA c/ Baltasar Bestard, 3

Tel. 28 00 35
Tel. 87 93 19

M. López Crespí i les seves *Històries del desencís*

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

Vaig conèixer Miquel López Crespí fa una vintena d'anys i aleshores, encara no havia arribat el desencís. Ell i jo, actualment, coincidim en moltes coses i una d'elles és la de no renunciar mai a una certa posició que mantenim i mantenim altre temps. És una posició ideològica, de rengles molt generals i generalitzats, que suporten en el seu rerafons l'única paraula i concepte que ens resta després del naufragi de les idees i les persones. Aquesta paraula és «solidaritat», el sentit de la «solidaritat» humana que ara mateix, tan sovint, s'enfronta amb desavantatge amb un menfotisme creixent. Això, tal volta, ens fa veure les coses amb una certa calma, sense perill de depressions i neurastènies... Però el desencís hi és. Vaja si hi és! Ací i allà, els que ahir eren hàbils capdavanters socials han esdevingut avui fatxendes que *pinxegen* amb el seu cotxe d'últim model o la seva *querida* de luxe. Es, amics meus, el desencís. Un desencís que López Crespí ens mostra a través d'un recull de narracions, dotze narracions, que serien alhora dotze denúncies contra altres tants manaments socials.

Una literatura propera a les claus expressives del carrer

Per a dur a terme el missatge d'aquest aplec de contes amarat de ràbia i nostàlgia, López Crespí utilitza el llenguatge espontani, la vena més planera del seu lèxic, tot fent una literatura que es troba propera a les claus expressives del carrer...

Una segona nota remarcable d'aquest tipus de narrativa és la fidelitat personal de l'escriptor envers dels seus personatges, que són, ni més ni manco, els símbols del que estima i del que rebutja, ahir com avui, però amb una gran i greu diferència. Ara mateix, quasi tothom, s'ha llevat la careta. Uns, la majoria, han perdut, definitivament, la vergonya i entre sofismes i tergiversacions, gosen encara justificar-se. Altres, tot fent un mutis, s'amaguen per a trair a tots els seus companys de viatge.

La casa gran

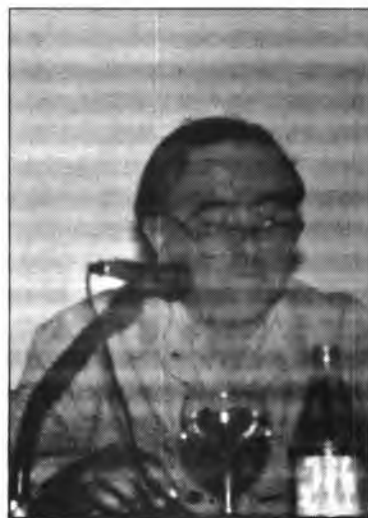
El llibre d'en López Crespí, un escriptor que compta amb més enemics que amics, és un conjunt de textos que comencen pel magnífic relat de *La Casa Gran*, la

història d'un home que ha mort la seva consciència de dia, amb la claror del sol, entre les bellumes engegadores de la seva illa en pau, després de la guerra. Però per a ell, aquesta és una pau hipotecada. Cada vespre, quan arriba la fosca, quan s'endinsa en la nit, el subconscient el traeix i torna a veure la sang vessada durant la guerra civil, mig segle enrera. Aquí, ens agradaria de creure que la història, ja sigui des de l'angle de qualsevol ètica, cristiana o agnòstica o de qualsevol altra creença solidària, ja sigui des de la fam d'una mínima justícia, que aquest ésser racional, no ha pogut dur endavant els seus crims sense que el cuc d'un cert empenediment li fitori, d'alguna manera, els seus sentits endormissats. El conte és viu, jo crec que el més viu i còpsador que ha escrit López Crespí, un conte que ens duu a pensar que els fantasmes dels morts fan de seguici al seu assassí, un octogenari que ha pogut menjar, dormir i fer l'amor amb la més absoluta impunitat i encara creient ésser, per art de les seves malifetes, un «salvador» de la pàtria.

El desencís és que en arribar la transició política vers la democràcia, aquest avi, que procedeix de la part més endurida d'un règim totalitari, no es cregui rera la roca sinó damunt d'ella, amb una actitud de desafiament que conservarà, sens dubte, fins a la mort.

El secretari general

Sí. La introspecció és perillosa. La introspecció que domina la majoria d'aquestes narracions ha de conduir, per força, al desencís. Introspecció és el que fa *El Secretari General* d'un partit d'esquerra, a un dels relats, capbussant-se en els seus records de lluita. I se n'adona de la trista situació del present... De mica en mica, ha vist, sense poder posar barreres a ningú, com els seus camarades i col·laboradors, li fugien en llarga desfilada, atrets pel que deien «Estat del benestar», un benestar que el Secretari General no comprèn gaire bé, perquè veu sobre les voravies els miserables demanant almoïna i en els portals de les tavernes i les cases molts treballadors paralitzats per l'atur, que en comptes de minvar, creix com una carabassera. No queda més remei que passejar aquesta frustració malaltis-

M. Ferrà i Martorell.

sa, aquest desencís incommensurable i cruel...

El clot

Desencís és el que pateix un altre personatge força curiós, algú que com el savi Diògenes abandona casa i família per anar a viure a la mínima expressió d'un espai. Si el filòsof grec convertí en la seva casa en una d'aquestes bótes de celler, el fugitiu del conte de López Crespí decideix de viure reclòs, en el fons d'un pou. Decebut, cansat que li bufin les orelles amb mitges veritats, bombardejat per la rutina, batut per una societat que ha perdut el rumb de tots els idealismes, l'ho-

me del pou ens fa confidents de les seves agres i profundes queixes.

El desencís arriba també, com una d'aquelles turbonades del Carib, ràpides i devastadores, a la «parella moderna», que havent començat la cursa de la convivència amb paraules dolces, apassionades afalagadures i abraçades sexuals de generosa durada, se n'adonen, de cop i volta, passat el temps dels focs d'artifici, que dos són dos, i que la fredor de la rutina o la cremada de la discussió bizantina, fan solcs enmig del matalàs. Si el sexe era ric perquè rica era la relació, esdevé pobre perquè ell a ella i ella a ell, es tiren a la cara tot quan conserven d'egoista misèria. El desencís pot ésser en aquest cas monstruós.

L'última reunió

En el conte titulat *L'última reunió*, els decebuts de la condició humana, alhora que posen en solfa la doctrina política, fan evocació de tots els heterodoxes que al llarg dels segles han donat la seva existència breu i mortal per treure el jou de sobre el clotell de milions d'esclaus, captius, serfs i proletaris. I el pitjor de tot és que tals noms propis, lletres de motlo a les enciclopèdies, no passen d'ésser, per a la majoria de la gent del carrer, uns pobres fantasmes tocats per una mala brusca. No. No pot ésser. Aquell Espartaco del temps dels romans o aquell Marx eixit profètic de l'infern de la Revolució industrial no són encara aigua de bambolles. Algú en reprendrà el símbol i la lliçó en un futur inevitable. Però mentre, la indiferència per part de la massa urbana, mig adormida i grisenc, causa desencís.

A un altre relat, no menys eloqüent, algú puja a una taula d'auditori per pronunciar una conferència. Es tracta de conscienciar les classes socials més desfavorides sobre la lluita i l'estratègia que encara, malgrat tanta contradicció, es pot dur a terme. Però l'orador comprova, astorat, que si ahir el contemplaven més persones que cadires buides, avui, és tot el contrari... El fervor de les paraules, carregades amb pólvora, es perden per l'altària del sòtil i el rerafons de la sala. El desencís emmudeix les gargamelles més clares i les voluntats més obertes.

Són tantes i tantes les formes

de desencís que ens aclaparen actualment que un no sap on mirar sense veure a cada cantó i a cada punt quelcom de les denúncies que López Crespí formula en els seus agraviats, mai plorinyosos, contes de la vida real.

Una guerra contra els injustos

Deia l'escriptor nord-americà Rod Sterling que la zona crepuscular es troba entre la claror i la fosca, el somni i la vetllada, la realitat i la il·lusió. D'alguna manera, però, només els bojós que han fugit del món que ens envolta poden viure dins la zona crepuscular. Els que cada dia trepitjam el carrer per a córrer a guanyar el pa no hi tenim accés, a la zona crepuscular. Tampoc López Crespí, obrer de la ploma a un país on els obrers de la ploma gairebé no existeixen. I guanyant-se el pa, alhora que es guanya el pa, en Miquel fa la seva guerra particular, una guerra que no només va contra les armes dels injustos sinó també contra les paraules que fan mal als justos.

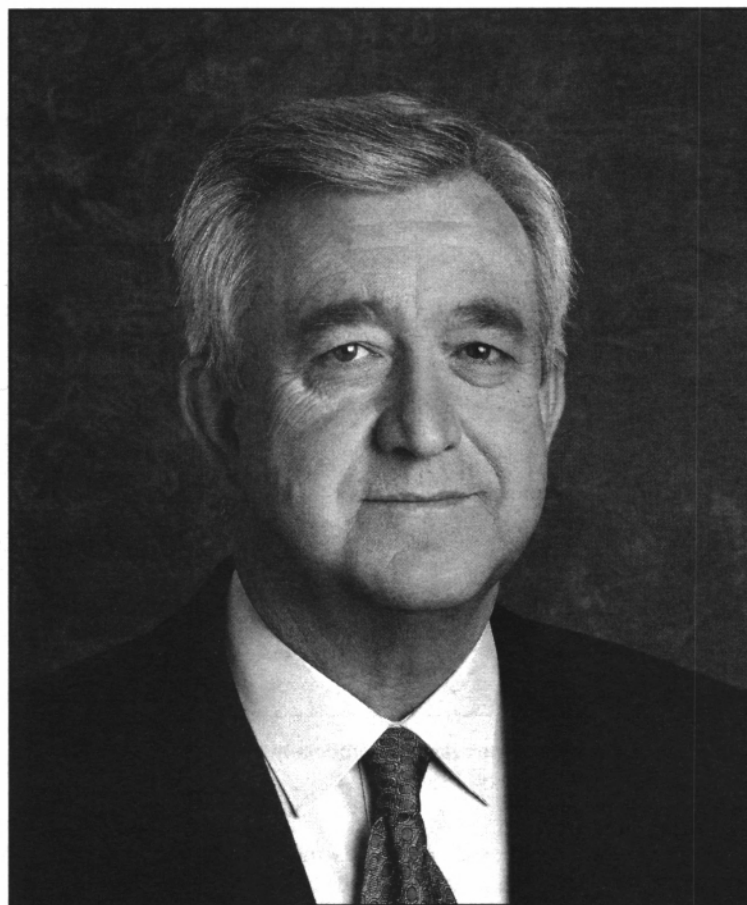
Tornem a Rod Sterling quan diu: «Les eines de la conquesta no necessàriament es limiten a les bombes, els esclats dels explosius o les precipitacions radioactives. Hi ha armes que són, tot simplement, pensaments, actituds i prejudicis». I la guerra de López Crespí consisteix, al llarg de tantes i tantes pàgines d'escriptura, a atacar aquests pensaments, actituds i prejudicis que són fonament de tantes i tantes injustícies socials. Per això, aquests relats clamen també contra les tortures que països que es diuen d'antiga civilització, practiquen en els fons de qualsevol soterrani sobre la carn dels seus presoners polítics. Clamen contra la impunitat dels dictadors enderrocats que viuen a un oasi privat sobre un illot d'immerescuda riquesa. Clamen contra tantes i tantes pressions psicològiques que ha de patir l'home del carrer...

Sí. Aquestes històries del desencís, certament, obliguen el lector a pensar. I pensarà maleint potser en Miquel, perquè remou coses que molts voldrien veure soterrades. Altres, en canvi, podran llegir amb plaer aquest gènere de literatura «agraviada» i miraran amb nostàlgia, a la seva esquena, tot allò que hauria pogut ésser i que encara no és. Ω

“
La guerra de López Crespí consisteix a atacar aquests pensaments, actituds i prejudicis fonament de tantes injustícies socials.
”

SOLUCIONS

Gabriel Cañellas Fons

*Mallorca, necessita uns ajuntaments governats amb
eficàcia, que contribueixin a augmentar
la qualitat de vida de tots els habitants de l'illa.
Uns municipis regits amb dedicació, treball, esforç i honradesa.
Per aquest motiu, li deman que doni suport als
homes i dones que formen la candidatura del Partit Popular.
Amb la seva ajuda i confiança ho aconseguirem.*

Tercera Convenció per la Independència

Que els Països Catalans es troben, com a poble, en una situació molt insatisfactòria, és un punt de partida de qualsevol anàlisi seriosa. Pitjor estàvem, evidentment, sota el franquisme, però el pas endavant que s'ha donat només es pot jutjar favorablement si es considera que és el primer, i no el darrer.

Amb la Constitució de 1978, i malgrat la seva aparença democràtica, Catalunya, els Països Catalans, continuen essent una nació militarment ocupada, políticament sotmesa, econòmicament espoliada, lingüísticament substituïda i ideològicament colonitzada.

Catalunya aspira a la normalitat. Catalans, valencians i mallorquins tenim dret a viure d'una manera digna i a ésser respectats com a individus i com a poble. Normalitat, però, dignitat i respecte són encara aspiracions insatisfetes.

La solució de futur per resoldre de rel el nostre problema nacional és considerar com a provisionals els presents estatuts i exercir el dret a l'autodeterminació com a via d'accés a la independència.

Analitzem quins són els obstacles amb què es troba el nostre país per sortir de la seva submissió:

Per part nostra, una insistència insuficient de reclamar els nostres drets, motivat per una relativa acomodació a una situació ja molt antiga (tenim menjar i beure, diu la gent; mai no havíem estat tan bé, diuen els altres).

Per part de les estructures de poder de l'Estat espanyol, la negativa primària i categòrica, motivada per la reticència a perdre poder i pel refús de renunciar a l'espoliació econòmica. Aquesta actitud ve reforçada per la convicció de tenir la força suficient per poder-la imposar.

Dins el context europeu, els Països Catalans no són un cas particular. A tot el món hi ha situacions paral·leles, i molt especialment n'hi ha a Europa. Els límits de les estructures jurídiques que són els estats han vingut determinats fonamentalment per accions bèl·liques, o bé per pactes i aliances fets a l'esquena del poble.

Tota Europa és plena de pobles i cultures en situació d'ofec. Entre ells hi ha molta diversitat en extensió numèrica, en nivells de consciència, de cohesió, de capacitat i d'activitat reivindicatives.

Aquest desajustament s'ha anat prolongant durant molts d'anys. Així, ha pogut semblar que aquests problemes no existien o que, si existien, no tenien solució, i que els pobles sotmesos només tenien una sortida: resig-

ció, però són impressionants les manipulacions conceptuals a les quals se'l sotmet. N'hi ha de diversos tipus: discutir qui ha d'ésser el subjecte; enfrontar-hi la legalitat vigent; enfrontar-hi altres principis; o bé efectuar diver-

ne a Europa. S'ha pretès que només podia exercir l'autodeterminació tot el poble englobat dins l'Estat constituït.

Passant a comentar les acrobàcies mentals, cal dir que n'hem sentides de ben curioses. Per exemple, que el nostre poble ja s'ha autodeterminat quan votava la Constitució i l'Estatut. No passa de joc de paraules pretendre que, quan l'única pregunta que és formula al poble és «això o res», el poble s'hagi pronunciat en contra de les opcions que no li preguntaven.

El principi de la solidaritat

La solidaritat té connotacions ètiques. Però l'aplicació que se'n fa és completament capciosa. No hi ha autèntica solidaritat si no és dins de la llibertat, i per tant dins de l'autodeterminació. Solidaritat obligada no és solidaritat; és senzillament sotmetiment.

La gran importància positiva que té, per a la convivència humana, el valor de solidaritat fa doblement greu la utilització fraudulenta que hom en fa per fer callar un poble que reclama el control d'ell mateix i dels propis recursos. Cal, per tant, denunciar fortament aquesta manipulació.

El principi de descrèdit de la fragmentació

És difícil trobar raons intrínseques que impliquin que un país gran hagi de funcionar millor que un país petit. L'argument de la major indefensió respecte a atacs militars externs és extrínsec i cal considerar-lo caduc en un context pacífic. En el temps present, són ben clars els alt nivells de bon funcionament que tenen molts estats europeus de dimensions comparables als Països Catalans, o mes reduïdes encara. En canvi hom impulsa un discurs difús de descrèdit d'estructures polítiques petites, exemplificant-ho sovint en situacions històriques llunyanes i mal analitzades. Un cas paradigmàtic es troba en les al·lusions col·loquials del passat musulmà de la península ibèrica: els regnes de taifes són presentats com l'exemple a evitar, tot oblidant els alt nivells culturals i de qualitat de vida que s'hi van donar.

Estats europeus com Andorra, Mònaco, Malta, Suïssa, Bèlgica i fins a una vintena que hi ha a Europa, molts més petits que els Països Catalans, tenen una qualitat de vida que envegen els *mesetaris* castellans amb els seus

campes assedegats i la seva indústria inexistent.

El principi de la intangibilitat de fronteres

Aquest principi és dels que es proclamat, i es mantenen amb més força. I en canvi, és ben clar que el que es preconitza amb ell, l'immobilisme, difícilment pot ser presentat com èticament positiu, i per tant, apte per ser confrontat amb el dret d'autodeterminació.

Les fronteres no fan res més que delimitar zones territorials a cada una de les quals té validesa un determinat conjunt de lleis. Plantejar-les com intangibles, significa afirmar que la situació que defineixen és plenament correcta, que no amaga injustícies: i el coneixement de la història obliga, si més no, a plantejar seriosos dubtes. Si una situació és vàlida, quina por ha de fer comprovar-ho? I si no ho és, quina justificació hi ha en mantenir-la?

L'exercici del dret a l'autodeterminació és l'única manera de dilucidar-ho. Refusar el seu judici, és greu. I més encara quan hom el substitueix per la combinació del principi d'intangibilitat de fronteres amb el principi de no ingerència; perquè això vol dir que es considera secundària la promoció dels valors, i que si els drets humans són respectats, és per casualitat, atès que hi ha carta blanca per trepitjar-los.

El principi de la intangibilitat dels poders dels Estats constituïts

La confusió terminològica, aferissadament mantinguda, entre Nació i Estat. Que un Estat, com a realitat jurídica, sigui l'expressió d'una realitat humana més profunda, la Nació és quelcom al qual, lògicament, cal tendir. Però òbviament, és injustificable considerar-ho com un objectiu assolit a tots els casos, i no voler-ho comprovar. S'utilitza el concepte de Nació per donar prestigi a l'Estat, per sacralitzar la realitat contingent que representa. Però és ben clar que, si la Nació ha de ser fonament de l'Estat, és l'Estat qui s'ha de conformar a l'estructura de la Nació i no a l'inrevés.

La idea que les atribucions que té ara un Estat són les que ha de tenir, perquè no pot ser d'una altra manera. Tant el passat històric com les línies de futur que estan emergint demostren el contrari, i posen en evidència l'abús, i la manca de lògica, qui hi ha en

Assemblea general de l'ONU: «Tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació.»

nar-se. Tanmateix hi ha períodes històrics on es produeixen acceleradament, canvis importants. L'acabament de la Primera Guerra Mundial en va ser un, amb la ruptura dels imperis turc i austro-hongarès i el naixement de molts nous estats europeus; i ara mateix, els anys noranta, Europa n'està vivint un altre.

És cert que l'alliberament s'accelera quan la potència dominant està en crisi, però la necessitat d'alliberament és la mateixa per aquells pobles que ara tenen la seva ocasió històrica que per a altres.

«Tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació». Així comença l'articulat de dos Pactes Internacionals que l'Assemblea General de l'ONU votava l'any 1966: el de Drets Civils i Polítics i el de Drets Econòmics, Socials i Culturals. I el Preàmbul comú d'ambdós pactes diu que «aquests drets deriven de la dignitat inherent a la persona humana».

Queda ben clar, per tant, amb quin valor bàsic està directament connectat el dret d'autodeterminació. Queda clar també, que, en la concepció de l'ONU, el dret d'autodeterminació és el primer dels drets col·lectius.

Ningú no gosa negar de paraula el dret d'autodetermina-

ses menes d'acrobàcies mentals. (Recordem les acrobàcies que feren certs periodistes forasters quan a Llubí i a altres ajuntaments mallorquins, demanaren el dret a l'autodeterminació per a la nostra nació no fa gaire anys).

S'ha dit que només servia per a pobles que sortien d'una dependència colonial *sense stricto*. S'ha dit que no tenia sentit parlar-

“
Són ben clars
els alts nivells
de bon
funcionament
que tenen molts
estats europeus
de dimensions
comparables als
Països Catalans.
”

la concentració de funcions i poders que els Estats han anat acumulant.

Irreversibilitat de la història

Aquest principi, utilitzat per desprestigiar la voluntat d'independència a base de donar-li connotacions arcaïtzants, pretén que de cap manera no és pot tornar a una situació anterior a la qui hi ha establerta ara. S'hi afegeix la idea que els temps estan per fer unitats més grans, i no més petites.

Mai no és torna, exactament, enrera. Les circumstàncies demogràfiques, socials, econòmiques, han canviat. Estructures que poden haver estat inviables o poc viables a un cert moment històric poden ser viables a un altre moment. En nom de que s'ha de refusar comprovar-ho?

Donar per bo el que existeix, pel simple fet que existeixi, implica, o bé suposar que mai no s'ha fet res malament, o bé prescindir de judicar-ho i de corregir errors. La primera hipòtesi és ridícula, la segona immoral.

No es pot oblidar com s'han constituït els Estats actuals. Molts d'ells ho han fet a partir d'estructures polítiques preexistents; de vegades sumant-les, però també trossejant-ne. El fet que els pobles que formaven part d'aquestes entitats preexistents hagin conservat la seva identitat col·lectiva i el seu tarannà mereix un respecte. Si més no, vol dir que l'assimilació no s'ha produït, i per tant, que la nova forma política no és pot considerar tan consolidada com per fer-la definitivament inqüestionable.

Cap on cal anar?

No estem pas sols. El nostre problema és d'abast general. Hem esmentat argumentacions i contra-argumentacions que s'apliquen bé als Països Catalans, però també a molts altres pobles d'Europa. Tot i les notables diferències que hi ha, moltes necessitats són comunes, i també ho són molts d'obstacles.

Un dels més importats, és l'ambigüitat i la falta de seriositat que hi ha en el tractament dels valors fonamentals. Són proclamats, però no són aplicats sincerament, més aviat sen fa un ús fraudulent, silenciand-los quan convé, distorsionant-los a d'altres moments, i fent prevaler, en últim terme, la raó de la força.

És aquí on hi ha d'haver el desllorigador. Que els valors fonamentals encara estiguin menys tinguts a la pràctica és un important factor d'endarreriment humà, i per tant, el principal camí de veritable progrés ha d'estar en promoure l'autèntica prioritat d'aquests valors.

Cal veure, des de la perspectiva de poble sotmès, quina és la importància pràctica d'aquest plantejament. Mentre que els únics criteris imperants siguin els de la força, poques possibilitats d'alliberament tenen tots els pobles sotmesos, que si ho estan és degut a la seva debilitat relativa. Per això, al costat del necessari reforçament de la seva activitat reivindicativa, el principal ajut efectiu que poden obtenir és el d'un ampli moviment d'opinió, que vagi més enllà del seu propi àmbit, i que afecti també aquells qui els sotmeten. **Jaume Tallaferro** Ω

La Faixina i el feixisme

La recent inauguració del parc de la Faixina demostra com la manca de rigor i la insensibilitat encara presideixen moltes actuacions institucionals. S'ha desapropiat la reforma del parc per fer desaparèixer un símbol de sang vergonyant, un estigma clavat a la memòria de la ciutadania de Mallorca.

Cal recordar que el parc va ésser dissenyat per l'arquitecte nacionalista Guillem Forteza l'any 1935, és a dir, en època de llibertats democràtiques. En canvi, el monument als morts de l'enfonament del creuer «Balears» es va fer durant la dictadura franquista. Ja aleshores, Guillem Forteza el qualificà d'«element pertorbador».

No sé quin ha estat el posicionament dels altres partits polítics presents al consistori de Ciutat respecte a aquest tema. El que sí que sé és que no es pot apel·lar al fet que el monument va fer-se mitjançant subscripció popular perquè, simplement, no era lliure. O és que es va permetre homenatjar les més de tres mil víctimes mallorquines del feixisme? No oblidem que al «Balears» moriren en combat set-cents quaranta-un mariners, nou d'ells fletxes navals mallorquines, voluntaris (alguns de quinze anys) i membres a la Falange. A l'altre cantó, als cementeris i a les voreres de les carreteres, assassinaren tres mil persones. Moltes d'elles només pel fet d'exercir democràticament algun càrrec públic. Els guanyadors aixecaren mausoleus dedicats als insurrectes i condemnaren a l'oblit els qui foren lleials al legítim govern de la República.

Quan arreu de l'Estat espanyol s'ha procedit a la retirada progressiva dels símbols feixistes, aquí, enmig de la parafernàlia d'inauguracions preelectorals, el batle de Ciutat reinaugura un monument coronat per un escut (el de la «gallineta») en nom del qual es feren els majors abusos d'aquest segle a Mallorca. Curiosament, el mateix mes, el batle de Manacor (del mateix partit que el

de Ciutat), negava la col·locació d'una placa a son Coletes en record de les víctimes de la guerra. La diferència? La de Manacor pretenia un record a TOTS els morts i no als d'una banda.

La conclusió és clara. El batle Joan Fageda honora els insurrectes feixistes i opta per no retornar als orígens un parc: un espai de lleure col·lectiu, un lloc de passeig, de comunicació, de tranquil·litat, de germanor. Cal evitar els símbols de la pau i potenciar els de la guerra. Cal esvair els de la concòrdia i adobar els de l'enfrontament. Cal, fins i tot, recordar (com fa l'església de Sant Jaume), que José Antonio està *presente* i oblidar que un capellà de Llubí fou afusellat pels feixistes.

Hi ha massa persones amb deute. La reparació històrica encara està pendent. Cal oblidar paraules, buides de contingut, com «reconciliació» i fer una cosa més simple: Justícia! Per això, per justícia, crec legitimada qualsevol acció cívica per aconseguir desmuntar definitivament (gairebé seixanta anys després de la malifeta d'aquella «cruzada nacional contra el separatismo») el recordatori permanent de la victòria d'uns militars feixistes que varen sotmetre l'Estat espanyol a la dictadura. No és difícil d'endevinar on se situen els qui consenten aquesta situació.

Finalment, vull destacar que, enmig de la polèmica, s'han aixecat veus des de la hipocresia, fan allò tan «espanyol» de «matar al mensajero». És a dir, cal guillotinar el qui denuncia i no el fet en si. És igual si es tributa reconeixement al feixisme, cal executar el qui ho critiqui. Doncs bé, cal dir-ho fort i clar: els qui encara avui mantenen aquesta actitud són els qui passarien gust d'estrenyer el gatell contra la llibertat. El greuge comparatiu és pervers; el maniqueisme, flagrant; l'afronta als demòcrates, insultant; determinats silencis i consentiments, molt preocupants. **Jaume Simonet** cap de llista d'ERC a l'Ajuntament de Palma Ω

Els motius de l'aigua

Hem d'ésser concients que l'aigua, normalment, sol ésser banyada, i com a punt primer no deixa de tenir el seu encant i elegància.

El que no sol agadar a qualqu és que el banyin sense voler, encara que n'hi ha molts que volen banyar-se amb l'aigua ja que, pel fet de no tenir preu, sol deixar uns bons guanys.

No importa que es perdi, d'un trenta a un set per cent, segons la font o aljub consultat, per les canonades, el problema no és la perdua, sinó el benefici.

Convé que tots els pobles i ciutats disfrutin d'aigua canalitzada, encara que sia salobre, salobrosa, salina o salmorra; el que convé, altre pic, són les canonades, les peces, els comptadors, les casetes, els depòsits, les depuradores i les obres; aquí són els doblers.

Que el cost de la Costera sia més baix que el del trasvassament de l'aigua de l'Ebre, no és important ja que sols la pagam a quinze duros; el que donen aquests quinze són els beneficis que arriben als cent duros.

Que ho han pensat molt bé, el que volien ho han aconseguit: l'enfrontament entre els tarragonins i els mallorquins per poder regar els camps de civada, on jugam a golf les criatures d'aquesta illa. **Julia Pere Rado i Garau** Ω

JOE'S

CAFETERIA-BAR
Plats combinats casolans
Entrepans
C/ Terral, 3 • Tel. 26 33 55
S'ARENAL

S'ARENAL • c/ M. A. Salvà, 38.
Tel. 267450-54 • Fax 269000
LLUCMAJOR • Superm. Prohens
Ronda Migjorn, s/n • Tel. 120164

ZURICH ASSEGURANCES
FRANCISCO MAS FERRÀ

Oficina: c/ Indústria, 21
Tel. 41 69 16 - Palma
Part.: c/ Zafoteza Musoles, 13, 1º
Tel. 28 80 12 - Palma

L'ESTEL de Mallorca

EL DIARI QUE DIU EL
QUE ELS MALLORQUINS
PENSEN PERÒ NO
S'ATREVEIXEN A DIR

SUBSCRIVIU-VOS-HII!

GRAVAT DE CRISTALLS Miquel Truyls

Gravam vidres d'hotels,
restaurants, locals comercials
etc. sense desmuntar
C/ Puresa, 38 • Tel. 881613 • Inca

Jani S.L.

SERVEIS DE NETEJA
Neteges d'obra nova • Vaixells
Neteja de sinistres • Neteja en general
c/ Trasmè, 64, baixos • Tel. i fax 26 87 25
07006 S'Arenal (Palma)

BAR RESTAURANT CAN PUNTA

Cuina mallorquina i
internacional
Plaça de l'Ajuntament, 9
Tel. 879440 • ALARÓ

SUBSCRIVIU-VOS A

L'ESTEL de Mallorca

El diari dels mallorquins

Carn capolada (15)

JAUME SASTRE

Per què votaré independència, per què votaré ERC

Amb motiu de les eleccions de 1993, vaig escriure un manifest sota aquest títol. Ara, dons anys després me sembla oportú reproduir-lo.

1.- Votaré independència perquè ja no puc més, això no és sofridor, n'estic fins als collons de forasters, d'IVA, d'IAE, de contribucions, de cànon, de sevillanes, de flamenquisme, de **pescado frito**, de **lailolailo lailolailo**, d'**Alfonso Guerras**, de **finitos**, de tec a tec, de **Rodríguez Ibarra**, de **José Mª Aznars**, de **faralaes**, de peinetas, de **Radios Olé**, de **Ferías de Abril**, de xoriços, de delegats d'hisenda, de recaptadors d'imposts, de diaris forasters de ciutat, de **Cadena Dial**, de **Tele Cinco**...

2.- Votaré **Esquerra Republicana de Catalunya** (ERC) perquè aquest partit ha decidit combatre el mal d'arrel. Els mallorquins de cada dia som més pobres perquè Madrid és un xibi de lladres, un niu de paparres i de poca-vergonyes que ens ofeguen amb els impostos i no ens deixen alenar. N'estic fins a la coroneta que els forasters ens facin la llei i que ens apliquin la llei de l'embut. Per això votaré ERC, un dels pocs partits que a cartes vistas propugna la independència.

3.- Votaré ERC perquè presenta un projecte atractiu obert a tota la ciutadania que sense tenir en compte lloc de naixement, raça, color de la pell, llinatges..., ha decidit posar arrels i prendre partit per la descolonització i per la recuperació dels drets econòmics, culturals, lingüístics i històrics de la nostra nació. La raó històrica és nostra i m'agrada que ERC faci una crida a la minoria d'origen espanyol que viu aquí perquè deixin d'exercir de forasters, perquè s'incorporin al projecte independentista i es converteixin en els Simón Bolívar o els José Martí de la independència catalana.

4.- Votaré ERC perquè ha decidit plantejar la batalla de la independència dels Països Catalans en termes electorals i en una lluita democràtica d'idees.

5.- Els Països Catalans no som un afer intern d'Espanya sinó que som un problema internacional de primera magnitud. Votaré ERC perquè ha decidit dur el plet de la independència als fóruns internacionals (ONU, CEE, COI, UNESCO...) i perquè du una política maquiavèlica d'establir contactes i de fer aliats internacionals ja sigui dins els USA, Alemanya, Japó, Israel, Escòcia, Eslovàquia...

6.- Votaré ERC perquè manté un model federal per als Països Catalans, o sia, el Govern Balear, la Generalitat valenciana i la Generalitat del Principat, amb els respectius Parlaments, han de dur el pes de l'administració (recaptar impostos, dissenyar la política fiscal...) i l'organització dels PPCC s'ha de constituir en un lobby de pressió per catapultar, des d'un punt de vista econòmic, polític, cultural... l'eix de la Mediterrània davant Brussel·les i davant el món.

7.- Votaré ERC perquè és un partit que en aquests moments de la pre-independència prioritza la qüestió nacional per davant d'altres aspectes importants com puguin ser les qüestions socials, ecològiques, culturals... La independència d'una nació és una gesta audaç de tal

magnitud que exigeix un mínim de col·laboració de totes les forces polítiques indígenes, per damunt de diferències internes o ideològiques de dretes/esquerres.

8.- Estic cansat de veure com els forasters comanden dins ca nostra, com ens dexullen de mala manera amb els impostos i com ens imposen la seva llengua i els seus costums. Votaré ERC perquè al 1r. Congrés Federatiu realitzat a Felanitx dia 31 d'octubre de 1992 es va assumir per aclamació unànime el crit popular mallorquí **Barco de rejilla**, un alarit de protesta contra l'espoliació fiscal, la marginació i l'oblit amb què Madrid castiga secularment la nostra terra i un clam similar al que la gran majoria de pobles colonitzats han aixecat contra els seus espoliadors.

9.- Votaré ERC perquè no té pèls a la llengua, desafia tabús i entén que una situació d'opressió colonial no es cura amb mentides, silencis o mitges veritats. Igualment votaré ERC perquè ha deixat de banda l'autoodi i perquè fa un discurs en positiu respecte el nostre poble mentre assenyalava amb el dit la causa última del nostre malestar econòmic, polític, social, cultural, etc. El mal que patim i de què som víctimes els mallorquins té un nom. Diguem-ho clar: Espanya.

10.- Finalment, votaré ERC perquè estic convençut que ens trobam davant el final d'un cicle històric on s'ha demostrat que esperar justícia o si més no comprensió per part dels governants espanyols, siguin del partit que siguin i tant és que es diguin **Felipe González**, **José Mª Aznar** o **Julio Anguita**, és inútil, perillós i suïcida. Com ja va dir Gaziell l'any 1951: **Segons el sentit que Castella ha donat a Espanya i a tots els pobles peninsulars, amb la sola excepció de Portugal, els catalans no som espanyols. No ho podem ser ni volent.**

PER TOT AIXÒ I MÉS, vull que quedi constància pública i escrita que a les pròximes eleccions no tan sols votaré ERC, sinó que faig una crida pública a tota la ciutadania de Balears, a tots els mallorquins i mallorquines ja siguin d'arrel o d'adopció, que donin suport amb el seu vot al projecte independentista. Vull fer una crida especial al jovent dels instituts i de la universitat que votarà per primera vegada perquè ells representen l'esperança de supervivència de la nostra nació ultratjada i malmesa per Madrid. Estic convençut que a Mallorca moltes persones són independentistes si bé encara no s'han adonat. **ARA ÉS L'HORA!**

**Mallorquins de sang calenta!
Valentes dones de Mallorca!**

Si algun cop en la vostra vida heu pensat o heu dit **Barco de rejilla, votau independència! Votau ERC!** Hem de desempallegar-nos del vot de la por i de la mentalitat d'esclau. Ben mirat la independència és necessària en tant que única via per ésser reconeguts com a nació i participar, amb igualtat de drets i de condicions, en el procés d'unitat europea que s'està portant a terme. Sense veu pròpia en aquesta nova Europa, ens serà difícil mantenir la nostra identitat i millorar la nostra qualitat de vida com a ciutadans. **Jaume Sastre** Ω

Els neo-nazis del PP liderats per **José Mª Asnar**, que tenen com objectiu exterminar els mallorquins i convertir Mallorca en una província andalusa, estan alarmats ja que no havien previst la reacció valenta del nostre poble. L'home de Madrid a Mallorca, el corrupte, vil i miserable traïdor **Gabriel Cañellas**, està perdent el control de la situació i amb perplexitat està veient com persones que fa uns anys estaven dins l'òrbita del PP, els casos de **Xesc Forteza** o de **Tomeu Penya**, per exemple, s'han desmarcat dels neo-nazis espanyols i han donat suport a la mobilització popular de dia 6 de maig en defensa de la llengua catalana. Els articles de **Tomeu Penya** *Per què sempre defensaré la nostra llengua* (DM 5.V.95) o de **Xesc Forteza** *Per què aniré a la Diada popular per Mallorca* (UH 30.IV.95) han tingut el mèrit de posar històrics els

El feixista dictador neo-nazi Gabriel Cañellas amb gest amenaçador. L'objectiu dels forasters del PP és clar: exterminar els mallorquins i convertir Mallorca en una província andalusa.

franquistes del PP. Com han encaixat aquests forasters del PP la mobilització popular en defensa de la llengua catalana?

Idò molt malament! Molt malament! Empesos pels nirvis i les presses s'han aferrat al lema dels colonitzadors espanyols, **Divide y vencerás**, i han posat en marxa **Sa Nostra Terra**, una entitat fantasmagòrica inaugurada a correu (dijous dia 4 de maig) que pretén convertir Mallorca en una província andalusa. Al capdavant d'aquesta colla de renegats hi han posat el sicari **Juan Morro**, un gonella que s'ha lluit de bon començament amb unes declaracions com: **Admiro a los catalanes siempre y cuando estén en Cataluña** (Bal. 4.V.95).

Els feixistes neo-nazis del PP han fet tard perquè els mallorquins no són purs i ja s'han adonat que el problema de Mallorca no

són els catalans sinó els forasters. Vegem-ho:

* **Espoliació fiscal:** 150.000 milions cada any se'n van a Madrid i no tornen.

* **Delinqüència d'importació:** la majoria de xoriços que omplen la presó de Ciutat són andalusos.

* **Sanitat tercermundista:** l'altre dia la premsa denunciava que amb data de dia 6 d'abril, el servei d'oftalmologia de Son Dureta havia donat hora a un pacient per a dia 3 d'octubre (UH 26.IV.95).

* **Règim fiscal per a Balears:** els partits sota obediència madrilenya, PP-PSOE, amb l'excusa que Balears és una de les comunitats més riques de l'estat, s'oposen al règim fiscal de Balears.

* **Gran superfícies forasteres:** els partits corruptes PP-PSOE han convertit Mallorca en el lloc de l'estat espanyol amb l'índex més alt de grans superfícies i durant aquests últims quatre anys de govern Cañellas han obert **Pryca II**, **Alcampo** i pròximament ho farà **El Corte Inglés**, etc.

Per cert, el neo-nazi Juan Morro ha dit: **Admiro a los catalanes siempre y cuando estén en Cataluña**, en canvi, ¿per què no diu: **Admiro a los andaluces siempre y cuando estén en Andalucía**? Amb això ja ha mostrat el llautó de tot! **Juan Morro** és un esbirro del colonialisme espanyol, un brut racista que pensa **Mallorca es maravillosa. Lástima de los jodidos mallorquines! o Perros mallorquines! Polacos! Hablad en cristiano!** A més a més, ¿ha pensat **Juan Morro** que el batle de Ciutat pel PP, **Joan Fageda**, és català d'arrel, que va néixer a Olot l'any 1937 i que resideix a Mallorca des de l'any 1960? Què faran els esbirros neo-nazis del PP amb **Fageda**? Li donaran cambra de gas com feia **Hitler** amb els jueus alemanys? En faran sabó o el desxullaran de viu en viu? **Joan Fageda!** Però què putes fas tu aplegat amb el PP, un partit d'assassins feixistes, escòria de la humanitat? No veus que el primer a qui mataran seràs tu i qui et pegarà el tret de gràcia al clotell serà el nazi **Cañellas**?

***

¿Voleu una prova més contundent i irrefutable que els neo-nazis espanyols del PP volen exterminar els mallorquins i volen una Mallorca forastera - andalusa? Heus ací el que va escriure **Pedro Prieto** a UH dia 5 de maig: **Con motivo de su asistencia, esta noche, a la entrega de los Siurells de Plata, que anual-**

mente concede Ultima Hora a una serie de personalidades de la Isla, Pilar Ferrer y Catalina Cirer posponen para mañana el estreno del traje de faralaes que lucirán en la Feria de Abril, a celebrar en Palma a mediados de mayo. La presentación será en el Al Andalus. Sobren comentarís.

***

L'enemic de Mallorca és Espanya, o sia, el colonialisme espanyol. De cada dia són més els mallorquins/es que obrin els ulls i perden la por. Com exemple, teniu l'article de **Pere Bonnin** publicat a UH dia 26 d'abril i titulat **Dret de conquesta** i del qual en reproduiré el principi i el final:

Aquesta fou la frase: «tenéis que defender lo que es vuestro por derecho de conquista». Va esser una ganivetada a l'estómac dels catalans, dels valencians, dels mallorquins i de tots aquells altres pobles de l'Espanya no castellana sotmesos per les tropes franco-espanyoles de Felipe V. La va dir l'acadèmic Gonzalo Torrente Ballester als salmantins que es van manifestar contra el retorn a Catalunya de l'arxiu de la Generalitat republicana, requisat per les tropes franquistes. (...)

Catalans d'Aragó, de Catalunya, de València, de Balears, despertau de la vostra pardaleia secular, aixecau-vos, foteu un cop de puny damunt la taula i exclamau: basta!

***

Aquells mallorquins de bona fe que voten PP pensant que quan el falangista **José Mª Asnar** governi a Madrid tindrem un règim fiscal propi viuen instal·lats dins una mentida putrefacta anomenada Espanya i s'equivoquen de cap a peus. A Madrid, tots els forasters coincideixen a l'hora d'anar contra les colònies d'ultramar. Ara fa poc ha vingut l'exministre d'economia i hisenda del PSOE, **Carlos Solchaga**, i ha amollat: **Es difícil crear un sistema fiscal diferenciado para Baleares** (D16 23.IV.95). Això mateix ja havia dit el ministre actual de Turisme i Comerç pel PSOE, **Gómez Navarro**: **Es difícil otorgar una fiscalidad espe-**

cial a una de las comunidades autónomas más ricas de España (DM 2.IV.95).

Dijous 30 de març el Parlament indígena va aprovar el règim fiscal i econòmic per a Balears. En aquella sessió **Cañellas** va afirmar d'una manera solemne que comptaven amb el suport del seu «quefe» de Madrid, el falangista **José Mª Asnar**. L'endemà mateix el foraster **Asnar** va deixar en ridícul i totalment descol·locat el seu *boy* **Gabriel Cañellas** quan en un programa de ràdio de la Ser i a pregunta d'**Iñaki Gabilondo**, **Asnar** va contestar que encara no havia llegit el text (UH 1.IV.95). Ha, ha, ha!

***

Per cert, sabeu quants de comerços han hagut de tancar des de 1991 ençà per culpa del PP? Sabeu quantes petites empreses mallorquines ha assassinat el traïdor venut a Madrid, **Gabriel Cañellas**, en aquesta última legislatura? Idò segons un estudi de **PIMECO (Federació de la Petita i Mitjana Empresa del Comerç)** en els últims quatre anys 2.000 comerços han hagut de tancar. Els establiments més afectats han estat els dedicats a alimentació, vestit i calçat i els llocs de treball destruïts ultrapassen els 1.500 (DM 4.V.95). Botiguers mallorquins que votau PP! Fins quan votareu la mà criminal que vos clava la ganiveta al cor? Ω

Votar PP-PSOE és votar fam i misèria per a Mallorca

Atès l'enorme vigència i actualitat del seu contingut, reproduesc íntegrament l'article que vaig publicar a L'ESTEL dia 1 de juny de 1993, cinc dies abans de les eleccions generals. Com comprovaran els lectors de L'ESTEL el que era actual i punyent ara fa dos anys avui, en vísperes d'unes noves eleccions autonòmiques, encara ho és més.

Totes les persones de bona fe que voten PP-PSOE haurien de saber que quan un mallorquí o una mallorquina vota aquests partits s'enterra ell mateix i es tira terra damunt. És una realitat inqüestionable que fins avui una majoria de mallorquins han votat PP-PSOE. Això és cert. És, precisament, pensant en totes aquestes persones honestes que hem escrit aquest article a mena de reflexió. A continuació donam quatre raons de pes per no votar PP-PSOE, dos partits forasters fets de la mateixa pasta que tanmateix miren més pels interessos de Madrid que pels interessos de Mallorca.

1.- No s'ha de votar PP-PSOE perquè són dos partits forasters d'obediència madrilenya que maltracten Mallorca i fan dels mallorquins ciutadans de segona. Votar PP-PSOE és votar perquè els nostres impostos se'n vagin a Andalusia i perquè la fam i la misèria campin per Mallorca. Se'n recorden de l'estafa electoral que va fer el PP als milers i milers de petits comerciants mallorquins quan el batle de Palma pel PP, **Joan Fageda**, que havia promès abans de les eleccions que no donaria suport a la vinguda d'**El Corte Inglés**, un cop assegut a la poltrona va canviar d'opinió? Se'n recorden d'aquesta venuda que va provocar la colera popular? A quants de milers de mallorquins va perjudicar econòmicament aquesta deslleialtat? Se'n recorden vostès de la vaga nés important que hi ha hagut mai en tota la història de Mallorca quan dia 19 de febrer de 1992 tots els botiguers mallorquins units a un sol crit van tancar com a protesta per l'arribada d'**El Corte Inglés**? El PP, doncs, és responsable d'haver duit fam, misèria, desgràcia, malestar, atur i desesperança a Mallorca. El petit comerç dóna vida, feina i seguretat a un poble. Quants de negocis han fet fallida? Quantes empreses han hagut de tancar? Quantes persones han hagut d'anar a l'atur per culpa dels polítics del PP venuts a Madrid? Quantes famílies destruïdes? El batle del PSOE, **Ramon Aguiló**, va esser qui va moure això de dur **El Corte Inglés**, i el batle del PP, **Joan Fageda**, és qui ha culminat la injustícia. El PP-PSOE són,

doncs, els culpables, si es compleixen les previsions de l'economista **Ramís d'Ayreflor**, de la destrucció de 6.000 llocs de feina i del tancament de 1.716 establiments de la petita i mitjana empresa mallorquina. Ja ben diuen que la venjança és un plat que s'ha de menjar fred. Idò bé, ara ha arribat l'hora de passar comptes. Els milers i milers de damnificats pel PP que van tancar dia 19 de febrer de 1992 ara tenen una oportunitat magnífica per rescabalar i passar factura. I la millor manera de treure's l'espina és no votar partits forasters com el PP-PSOE i votar partits d'aquí. Qui apedrega les teulades de ca seva si no és un ignorant o un boig?

2.- Un mallorquí que vota PP-PSOE es comporta com aquella persona que pixa en direcció d'on ve el vent o que escup cap al cel i és clar, l'escopinada li cau damunt. Què ha aconseguit per a Mallorca **Fèlix Pons** després de cobrar un bou sou i d'arrossegat el cul pels despatxos de Madrid durant anys i més anys? El Sr. **Cañellas** presumeix amb arrogància de tenir el vot dels mallorquins però en canvi l'únic que fa és putejar-los seguit seguit. Vegem, com defensa els interessos de Mallorca el Sr. **Cañellas**? Resulta que aquí tenim un problema greu d'aigua potable. Què fa el Sr. **Cañellas**? Idò en comptes d'emprenyar Madrid perquè amolli els duros que ens roben amb l'espoliació fiscal i així poder construir depuradores, potabilitzadores d'aigua, arreglar les pèrdues de la xarxa distribuïdora, posar comptadors individuals a les vivendes urbanes, fer campanyes d'estalvi, etc etc. l'únic que se li ocorre és anar a sa Marineta de Llubí i robar, sí, ROBAR, l'aigua dels pagesos de Llubí, Muro, sa Pobla, Costitx. Sencelles i tota la resta del Pla. Això és la valenta defensa de Mallorca que fa el Sr. **Cañellas**! Abans d'exigir justícia a Madrid consent augmentar la pressió fiscal i imposa el cànon d'aigua. I tot això per què? Idò tot això perquè **Cañellas** i **Fèlix Pons** són uns xotets de cordeta i uns escolanets d'amèn que s'han venut a Madrid per un plat de cacauets. Els mallorquins es pensaven tenir com a cap de tribu tot un amo de possessió de ronyons closos i ara resulta que **Cañellas** ens ha sortit un pobre missatge de **cortijo andalúz** que només sap dir **Sí bwana, Sí bwana** al senyoret foraster dels mostatxos **Kosé Mª Asnar**. Me cag en Judes Iscariot! Aquesta sí que és bona!

3.- Voleu més raons de pes per no votar PP-PSOE? Idò aquí en teniu una altra que alça terreta. Què ha fet el batle de Ciutat, **Joan Fageda**, a més d'incomplir les seves promeses, a més

d'enganyar i estafar el seu electorat? Res. Va prometre que milloraria la situació dels funcionaris. Ho ha fet? NO! va dir que no vindria **El Corte Inglés**. Ha vingut? SÍ! Va dir que per tal de reduir despeses no donaria suport a la **Feria de Abril** dels endimoniats andalusos. Ha respectat la seva paraula donada? NO! Al contrari, ha fet igual que el batle del PSOE, **Ramon Aguiló**. **Joan Fageda** ha demostrat esser més fals que un duret sevillà! Ha dit sí allà on abans deia no. No només ha subvencionat el flamenquisme de la **Feria de Abril** sinó que a més a més ha atemptat directament contra la cultura mallorquina, ha eliminat el Festival de Jazz, ha posat en perill la continuïtat del Concurs de Pop Rock, el Cicle de Música Polifònica Ciutat de Palma, la continuïtat del Museu Sollerí, etc. etc. Votar PP-PSOE, doncs és votar **Feries de Abril**, és votar **Lailo Lailo**. En definitiva, és signar una sentència de mort per a la cultura de Mallorca, per a la llengua catalana, la ximbomba, el ball de bot, el copeo, el pa amb oli, les castenyetes, etc.

4.- I del president del Consell Insular pel PP, **Joan Verger**, què se'n pot dir? Com defensa els interessos de Mallorca? I del Sr. **Alexandre Forcades**? Tots dos protesten de tant en tant, i amb raó, perquè Madrid discrimina els mallorquins però en lloc de lluitar, d'exigir, de barallar-se i de rompre amb la metròpoli opten per la solució més fàcil i més covarda que no és altra que fotre encara més el nostre poble, fomentar la guerra civil entre mallorquins i reviuire els enfrontaments Ciutat-Part Forana que tan de mal ens ha fet històricament. Que Madrid no aboquina duros! Solució del Sr. **Forcades**: imposar el cànon d'aigua. Que Madrid ens roba i no ens retorna els doblers per a sanitat pública o medi ambient! Solució del Sr. **Verger**: retallar despeses en sanitat pública (hospital General, Hospital Psiquiàtric...) i dur les deixalles a Petra, amb la qual cosa a més de robar l'aigua als pagesos, utilitzen la Part Forana com un immens femer on abocar-hi tota la merda de Ciutat. I així anam!

CONCLUSIÓ: Què guanyam els mallorquins votant partits forasters com el PP, el PSOE o IU? Idò ja ho heu vist, el nostre vot només serveix per enfonsar-nos dins la misèria i per esser cada dia més pobres. Val més esser cap d'arengada que coa de pagell! Val més esser amo de poc que criat de molt! Aquesta és la sàvia lliçó que ens ensenya la sabiduria popular acumulada durant segles. La realitat dels fets tanmateix s'imposa: quan un mallorquí vota PP (**Asnar**), PSOE (**González**) o IU (**Julio Anguita**) sel seu vot se'n va a la forasteria i acaba en les butxaques dels andalusos, dels castellans o dels extremenys del Sr. **Rodríguez Ibarra**. Es miri pel cantó que es miri, votar PP-PSOE-IU és un disbarat, és suïcida, és un acte d'esquizofrènia, és perdre el temps i la llavor, és absurd, és tornar al temps de la fam, de menjar faves de cap a cap d'any i de dormir al sostre dins la palla, en poques paraules, és demencial, tan demencial com apedregar les pròpies teulades. **Jaume Sastre** Ω

Pere Felip Buades, candidat a la batlia de Palma pel Moviment Veïnal Nou Partit Socialista

«Si no queda altre remei, Mallorca haurà de demanar la independència»

En Pere Felip va néixer a la Ciutat de Mallorca el tres d'octubre de 1942, és casat i té dues filles. Fa feina a EMAYA. És president d'honor i portaveu de l'Associació de Veïns de Santa Catalina, portaveu del Centre Cultural Santa Catalina, portaveu dels Club de la Tercera Edat «Bona Gent», portaveu del Club Juvenil «Laurín Màgic», portaveu de la Penya Esportiva Son Pisà, portaveu del Club de Dards Ponent, secretari general de la coalició Moviment Veïnal-Nou Partit Socialista (MV-NPS), membre del Consell de Redacció del setmanari *Debate Social*, principal artífex, després d'una llarga lluita que ha durat set anys, del fet que les contribucions especials de Santa Catalina s'hagin rebaixat a la meitat, o sia al 25%, articulista de temes polítics, sindicals, socials, urbanístics, econòmics, etc, ex-periodista esportiu (*Fiesta Deportiva*, *Ultima Hora*, *Majorca Daily Bulletin*, *Goleada*, *Sóller*, etc), destacat sindicalista ugetista. Entre altres càrrecs a la Unió General de Treballadors, ha estat durant molts d'anys secretari d'Organització de la Federació de Comerç de les Balears i secretari d'Informació, Premsa i Propaganda de la Unió Insular de Mallorca.

Li feim unes preguntes per a L'ESTEL DE MALLORCA.

— Com és que te presentes a aquestes eleccions?

Pere Felip, un líder carismàtic del moviment veïnal de Ciutat.

— Perquè crec en la necessitat que hi hagi partits petits, lliures i no compromesos amb interessos aliens als del ciutadà, que tinguin veu i vot al futur consistori.

— Davant els grans partits, quines oportunitats teniu?

— Pens que el ciutadà de Palma sabrà veure la utilitat del seu vot si deposita la seva confiança en nosaltres, que defensam dins i fora de les institucions els interessos de les classes mitjanes i treballadores, que pateixen l'agressió dels grans partits.

— Com pensau defensar la classe mitjana i treballadora?

— Rebaixarem impostos, farem pagar al turisme la seva factura d'aigua, sanejament, seguretat ciutadana, neteja... Exigirem a l'estat espanyol que revertesqui

en inversions i ajudes al desenvolupament part d'allò que ens espolia amb els seus impostos abusius.

— I com se pot fer això?

— Hi ha dues maneres de fer-ho, des de dins de les institucions o des de fora, pressionant-les perquè ho facin. De totes maneres, és importat que els ciutadans estiguin conscienciats de l'explotació i de l'engany a què estan sotmesos i que actuïn social i políticament per tal d'evitar-ho. Avui en dia, a Mallorca, cal que el poble recuperi les seves senyes d'identitat robades i usurpades per cultures invasores que han anat imposant un estil de vida desarrelat que afavoreix l'explotació a què estam sotmesos.

— Tens esperances que això s'arregli?

— Idò sí. La població mallorquina se despertarà de la seva letargia i, per la via democràtica, lluitarà per defensar la seva terra, la seva economia, la seva cultura i el seu desenvolupament moral. En una paraula, donarà el seu vot a aquell que defensi els seus interessos.

— Fins a on haurà d'arribar el poble?

— Doncs, dins el marc democràtic i respectant les lleis, haurà de pressionar amb força, utilitzant la intel·ligència, reivindicant tot allò que els espanyols ens roben, arribant fins a tot a demanar la independència. **Matheu Joan i Florit Ω**

Problemes de soledat

La soledat és un dels grans mals de l'ànima humana i de la nostra civilització. És, per cert, un dels problemes més corrents de les grans ciutats modernes, despersonalitzades i anònimes. Modernes Babilònies espirituals. Molta gent cerca en les activitats de masses, les alienacions per a «no pensar», els plaers de la carn, les drogues o la intimitat sexual, una eixida per als seus problemes de soledat, problemes de comunicació i d'expressió.

Però, és eixa la solució? Les persones són molt diferents, com a petits universos i mons distints, autònoms, per fora pròximes a elles, però per dins molt distants, com planetes perduts en les enormes galàxies de la humanitat. Encara entre familiars, i entre íntims, hi ha immenses distàncies interiors. On trobarem un pont per poder-nos comunicar? En les societats antigues, els convencionalismes i tradicions cohesionaven i adormien aquests distanciaments. Però en les societats modernes i urbanes tot s'ha disparat: les escales de valors i concepcions s'han diversificat i complicat com una moderna Torre de Babel, i la gent ja no sap com aclarir-se. Han arribat a guaitar un poc al seu interior, fondo com un pou, i s'han marejat. I el cas és que, a soles, l'amor pot tendir ponts. Però l'amor no sempre es troba, perquè sovint el cerquem a llocs errats.

D'on ve l'amor i la força per unir mons distints i oposats? Hi ha gent que acaba embolicada amb les drogues, la delinqüència, la promiscuïtat o el suïcidi, o altres coses per l'estil. La societat és insolidària i consumista, i encara les bones intencions humanistes no solen donar resultats, això tots ho sabem, encara que costi acceptar-ho. La Bíblia ja ho diu: la naturalesa humana és roïna, i caiguda.

Què farem? Farem joc i fugirem? Quan veim alguna cosa bonica com una eixida de sol, una música o un paisatge, volem, ens agrada compartir eixa bellesa i goig íntim amb algú. Cert que la societat de consum té màquines de fotografiar, però aquestes màquines no són prou per eternitzar el nostre goig ni la bellesa, sinó només per dissecar-los. Però la bellesa és vida i moviment més que no imatges mortes.

I ni encara quan algú veu la posta o eixida del sol al nostre costat, ni això és prou per fer justícia a la majestat de la Creació. Encara en volem més. Tenim en realitat al nostre cor un buit i un desig d'anar més enllà dels límits prefabricats per la nostra rutina i covardia animal. Déu ens va crear amb desig d'Ell, com l'amat busca la núvia, i no poden descansar si no és en Ell. Només en Déu trobam la força profunda per vèncer la soledat. Per a molta gent, Déu és una idea confusa que en la pràctica queda reduïda a religions i doctrines pintoresques i enrevessades, a més de poc creïbles ni pràctiques. Però ara no parlem de cap idea de Déu de les tantes que hi ha al supermercat de les filosofies. Només diem que Déu es fa a la mida i comprensió humana en el seu Fill Jesucrist. I que és coneixent Jesucrist com a persona viva, com els problemes bàsics de la vida de cada persona van quedant solucionats i ben endreçats. Dit d'aquesta manera pareix una broma, però el cas i allò que volem dir-vos és que Jesucrist no és una teoria, ni la religió, sinó un Déu molt pròxim al qual pots dirigir-te ja i en qualsevol lloc i circumstància.

És l'Esperit Sant vivint dins de tu com tindràs força, i trencaràs les teves cadenes, com ara les de la soledat. Tots podem dissimular la soledat, però trencar-la, això és difícil.

Només a la Bíblia trobam les pautes per viure ajustats a la moltes voltes crua realitat, a una veritat que pot ésser dura, però, amb l'Esperit Sant, també meravellosa.

De la mateixa manera que hi ha lleis físiques que no podem passar per alt sense patir-ne les conseqüències, com és ara desafiar la llei de la gravetat, igualment hi ha lleis espirituals a les quals no podem desafiar sense patir-ne les conseqüències, com és ara la soledat.

Aquestes lleis espirituals vénen estesesament explicades a la Bíblia. Per actuar eficaçment dins la realitat, i per aconseguir que les coses isquen bé, no podem passar per alt l'Evangeli de Déu.

Diu la Bíblia: «El Senyor t'obrirà... el cel, per tal de donar plagues a la terra en la seva saó... i a tu et posarà per cap i no per cua; estaràs tot el temps damunt i no mai avall, si creus els manaments de Déu...»

I «creure», en el nostre llenguatge col·loquial, vol dir a l'hora tenir fe i obeir: posar eixa fe en pràctica.

En quasi totes les generacions hi ha catàstrofes, guerres i fam. Ara tenim càncer, infarts i SIDA, delinqüència, etc, però encara no hem arribat a coses pitjors. La joventut es pensa que açò és un poc Hawaii, que sempre podrem ferar els cans amb llonganisses. Però tota generació sol tenir el seu col·lapse col·lectiu, i també individual de cada persona.

I sol ésser només en el patiment on descobrim la crua realitat humana, la perspectiva correcta de la història en aquesta «vall de llàgrimes»; després de tot, més val anar a cercar Déu i el seu bé, més val renunciar al mal, que acabar patint per les males llavors sembrades al llarg i ample de la pròpia vida. Anar rectes a la diana de l'amor, per no patir la soledat i altres plagues del nostre temps.

Acabarem amb uns versos d'Ausiàs March: «Si com l'eixorc qui a Déu no esmenta / que li don fills assenyats i ben drets.» **Ricard Colom i Ortiz, Castelló de la Plana Ω**

Carta oberta a Sa Santedat

L'Església és el Verb de Déu. Els recents atacs contra Catalunya perpetrats per l'episcopat espanyol per mitjà de la cadena Cope segons denúncia feta per l'arquebisbat de Barcelona en l'editorial de *Catalunya Cristiana*, del dia 21 de març— obliga l'Església espanyola a fer un acte de contricció moral i cristiana pel dolor d'haver ofès Déu.

Els cristians catalans, sensibilitzats per aquesta actitud contrària a la lletra i esperit de l'Evangeli, elevem a Sa Santedat i a la consciència dels pobles cristians la nostra més enèrgica protesta contra conductes pròpies de societats sotmeses a doctrines ateuístiques.

Si al tombant del segle XXI no som competents per evitar actes o reaccions d'aquesta naturalesa, condemnarem les futures generacions a conuiu en la més absoluta foscor espiritual i ètica. **Joan Lucas i Masjoan Ω**

El rei Salomó parla sobre la violència

Al Llibre dels Proverbis, el rei dels judicis savis té alguns temes preferits per la seva importància per a la vida quotidiana de tota la gent. Entre ells estan les maneres de parlar i el problema de les violències i la no violència.

Llegiu-lo atentament per adquirir saviesa:

Qui molt parli, algun pecat acabarà dient. Qui refrena els llavis, és prudent.

Qui tarda a enfadar-se, sap entendre les coses; qui és impacient, enalteix els desgavells. El cor tranquil és vida de la carn, però l'enveja corca els ossos.

La blana resposta lleva la ira; però les paraules aspres fan pujar la furor.

Quant el desastre està a punt d'arribar, just adés hi ha orgull, i abans de caure hi ha altivesa.

Honra és deixar córrer les picabaralles; però n'hi ha d'afavats que s'hi embolicaran.

Qui va cotorrejant descobreix el secret, més et val no ajuntar-te amb qui té la llengua fluixa.

Qui sembla mal, mal collirà, i la vara de la seva insolència trencarà.

No t'afanyis a discutir, no sigui que, al final, no sàpigues per on tirar, quan l'altri t'haurà fet passar vergonya.

... la llengua blana trenca els ossos i amb molta paciència el poderós pot ser calmat.

La malícia desperta renyes; però l'amor cobrirà totes les faltes.

Quan els camins d'un home són agradívols a Déu, encara els seus enemics estan en pau amb ell. Millor és poc amb justícia que la multitud de fruits sense dret.

Qui enceta discòrdia és com qui amolla les aigües; millor deixar l'enfrontament abans que no s'emboliqui. Qui justifica el dolent i condemna el just, fa dues coses horribles als ulls de Déu.

Qui molt s'enfellaix portarà la pena, i si fa ús de violències, hi afegirà nous mals.

No diguis: «La'm pagaràs»; espera el Senyor Déu, i Ell et salvarà...

Si el teu enemic cau, no te n'alegris, no sigui que Déu vegi això i li desagradi, i aparti d'ell la seva ira.

No diguis: «Ja li tornaré la que m'ha feta...» Si qui t'avorreix tingués fam, dóna-li per menjar, i si té set, dona-li per beure; que brases amuntegaràs damunt el seu cap, i Déu t'ho ha de recompensar. A.E. Ω

I si començam de nou?

Tal vegada convindria que, de bell nou, començàssim a fer el valuós repàs, com aquells que ens proposaven els mestres, de la situació actual i que pensàssim que encara és possible dar a la vida la volta ferma i rotunda de la ruptura cap a la llibertat.

Convindria que reflexionàssim sobre el dia de demà —per arribar-hi sols ens manquen un parell de dies— i començàssim a pensar no sols en nosaltres sinó fins i tot en els altres, i que la Mallorca que desitjam fos amb lletres grosses MALLORCA, forta i ferma, arrelada en el sentiment de tots nosaltres i allunyant els sentiments forans i de colònia, l'autoodi, la covardia, la malaurança, la feina mal feta, la despesa inútil, els bufadors d'orella, les promeses incomplides de baixada d'imposts, els forats perduts, els doblers volatilitzats, els vaixelles d'olors i gusts, els hospitals no aconseguits, les funeràries privatitzades, les bufandes nadalenques, els salaris no socials, la sal salinera, les depuradores pudents, la compra de regidors, l'aigua Marinada i totes les notícies fresques, de gelera, que solen enterbolir-nos, amb el seu fèrum, el més important goig de la nostra vida, la GRAN MALLORCA.

Ho convindria canviar i començar de nou, la vida s'ho val!!!

Julia Pere Rado i Garau Ω

Sectes perilloses: Tema d'actualitat

La Conselleria de Governació del Govern Balear ha editat un tríptic per a la informació i prevenció de sectes destructives. Uns deu mil exemplars que seran distribuïts a les escoles, instituts, associacions de pares i altres col·lectius interessats en aquest tema. Nosaltres, des d'Ajuda Evangèlica, volem donar la nostra opinió sobre aquest tema, que és ben d'actualitat.

De sectes sempre n'hi ha hagut. Però ara, amb la intercomunicació ràpida entre les cultures de tot el món, veiem una diversitat major de grups religiosos.

Molta gent, perplexa davant de tan gran guirigall, es pregunta: Quin grup diu la veritat i quines són les sectes perilloses? Cal aclarir-se.

La Veritat és una Persona, és Crist. No és cap religió. La Salvació ve de Crist, no és patrimoni de cap Església. Les esglésies no tenen dret a inventar ni canviar cap doctrina dels seixanta-sis llibres que conformen la Bíblia. En la majoria de grups hi ha gent de tota classe, però diu la Paraula que «pels fruits els coneixereu».

Com és nota que una secta és perillosa?

El mercantilisme, o sia els negocis de venda de llibres, revistes, objectes culturals, etc, és una de les característiques de les sectes que no segueixen la veritat bíblica. Antigament es venien trossets de cel, escapularis i relíquies. Segons sant Pau, els falsos mestres «es pensen que la pietat és una manera de guanyar diners». «I, en la seva avarícia, faran mercaderia de vosaltres amb paraules fingides.»

Crist ja va dir que el déu del món és «Mammon», o sia l'adoració als diners. Tenim el clar exemple, de fet, que l'Estat espanyol és el primer país que més gasta, per càpita, en loteries de tot el món.

«L'amor als diners és la causa i la rel de tots els mals, diu l'apòstol. Déu ens parla, a través de la seva paraula, de ser generosos i molt despresos amb la gent, en la seva obra en general. Però els líders de les sectes sempre insisteixen, *desmesuradament*, que cal pagar el 10% dels salaris (o més)... a ells!, (i sols a ells). A l'Antic Testament els israelites pagaven el 10% als sacerdots de tot allò que guanyaven. Però en el nou pacte la cosa va més enllà: repartir i compartir amb els necessitats, en un pla molt radical. Això, el «comunisme» de les primeres comunitats apostòliques que ve al Llibre dels Fets dels Apòstols, capítol 2, és el terror dels líders sectaris que no solen ser, precisament gent pobre.

Una altra característica per identificar les sectes és el *poder totalitari dels seus dirigents*. A les esglésies primitives apostòliques, era(i) l'Esperit Sant, a través de senyals de poder, qui col·locava (i col·loca) pastors, profetes etc. A les sectes, però, són burocràcies, normalment estrangeres, les que nomenen a dita gent que no discuteixi les seves doctrines, normalment divergents de les bíbliques.

A les primeres comunitats els cultes eren encontres espontanis on qualsevol podia intervenir només seguint un ordre, i tenien una estructura assembleària. A les sectes, però, l'autoritat dels

líders (els quals solen actuar de manera amoral i amb mal exemple) no pot ser criticada en res.

Segons la Paraula de Déu, la llibertat és un preciós regal de Déu. Déu és creador i lliure, i nosaltres som fets creadors i lliures a la seva imatge. Especialment la carta als Gàlates de sant Pau, insisteix sobremanera en el tema de la llibertat en Crist. «Mantingueu-vos, per tant, en la llibertat amb què Crist ens va fer lliures, i no estigueu ja més dominats per l'opressió.» «Perquè vosaltres, germans, heu estat cridats a la llibertat.» «Per preu heu estat comprats (per la sang de Crist), no us feu esclaus dels hòmens.»

A les sectes la personalitat de l'individu queda reduïda a mínims. L'indueixen a renunciar a la pròpia llengua i cultura, a la seva personalitat creativa. L'adepte no es escoltat. Els líders posen i lleven sense atendre cap opinió. En comptes d'«ovelles» fan, dels adeptes, «borrecs».

La llibertat és un preciós regal de Déu que cal defensar amb força, fe i valor.

La secta passa a usurpar el lloc de Déu. L'adepte queda en dependència. La secta i els seus líders passen a «administrar» la Salvació segons mals interessos plens de parcialitat i corrupció, amb xantatges i amenaces a mig dir. Això és típic en tota classe de *clericalisme*. Ja al llibre de l'Apocalipsi es parla de la secta dels «nicolaïtes» (dominadors del poble), espècie de clericalisme, del qual l'Esperit Sant afirma dues voltes que «avorreix» tals doctrines d'opressió.

A les sectes, per tant, la Bíblia és «administrada» amb comptagotes, per neutralitzar-la. Les sectes solen inventar *altres llibres dits sagrats, a part de la Bíblia*, i sovint revistes que són grans negocis editorials a nivell mundial. Però sant Pau ja deia que no hem d'atendre ningú que «prediqui un altre evangeli», distint de la sola Escriptura.

Finalment, les sectes prediquen la *salvació per les obres* relacionades amb la seva pròpia economia i proselitisme. Però la Salvació, a la Bíblia, és per la simple fe en el sacrifici de Crist.

Les bones obres de misericòrdia neixen d'aquesta fe. Però Pau diu a Timoteu que la Salvació no és «per obres, per tal que ningú no se'n vana-glorii».

Les sectes depenen de l'habilitat dels gurus i assalariats per tal de manipular els seguidors. El fals líder predica no per a la maduresa individual i la llibertat, sinó per a perpètua dependència i obediència cega.

Ja teniu, doncs, fet, el retrat-robot de la secta. Però «la llum dins les tenebres resplendeix», enmig de la confusió, «pels bons fruits els coneixereu». Ajuda Evangèlica Ω

Diada del Corpus

El dia del Corpus és considerat com una de les tres festes solemnes de l'any, junt amb Nadal i la Pasqua de l'Anyell, i com un dels tres dijous resplendents, amb el Dijous Sant i l'Ascensió, com ens diu la parèmia.

En les antigues crides del Gran i General Consell hom privava de treballar el dia del Corpus i de lliurar-se a feines bastardes i servils. Des de sempre, la gent ha fet festa i hom ha tingut per pecat treballar. Adhuc de feines casolanes indispensables, hom en feia les menys possibles. Hom creia que qui treballava el dia del Corpus, restava condemnat. La llegenda de la bugadera d'Horta, que el riu se la va emportar perquè va rentar el vestit per anar bonica, hom la referia també al dia del Corpus.

Mentre, per recomanació del

costum s'ha conservat fins el dia d'avui a molts pobles de Mallorca.

Hom havia guarnit l'altar de la Seu amb gran profusió de flors i amb garlandes que travessaven de banda a banda i que penjaven graciosament de les llànties i els salamons. Les garlandes eren fetes amb cireres i altres fruites i amb hòsties grosses de colors, enfilades pel mig, moltes espesses i alternades amb fulles d'heura. També es guarnien per l'estil els altars de les parròquies.

El matí solien sortir al·lotes i dones en general a collir heure, roselles, roses i tota classe de flors per entapissar els carrers. També era corrent de tirar fulles de rosa i altres flors mentre passava el Santíssim. El rector de Sant Joan, demanava des de sa trona que no tinguessin les flors en aigua, perquè quan les tiraven,

de cobricelar amb cobrellits i llençols els carrers per on havia de passar la processó, formant una vela de llarg a llarg dels carrers.

Les nostres àvies tenien gran goig de fer vànoves de ganxet per poder-les lluir aquesta diada en l'endomassat dels balcons i finestres. Per tal que ressaltés més el treball, posaven sota la vànova, un cobrellit de color viu i fort.

Era costum no posar domassos als balcons fins que ja se veien els gegants. Els qui contemplaven la processó des dels balcons era obligat que estiguessin drets. Hom considerava una irreverència mirar-la assegut des d'un balcó.

Els veïns de les cases per on havia de passar la processó convidaven llurs amistats i coneixences a veure-la des del balcó. Generalment, convidaven molta més gent de la que cabia en les obertures de què disposaven. Era d'ètica cedir els balcons i les finestres a les senyores. Hauria estat molt mal considerat el senyor que hi hagués sortit. Com a màxim, es posaven drets al darrera, però això i tot era malvist.

Els homes se reunien en les sales o cambres on donaven les obertures que sortien al carrer, conversaven i feien tertúlia. Generalment hom servia xocolata amb secalls o melindros i orxata.

Els amos de la casa es preniën molt malament que algú no tastés, com a mínim de tot el que formava la breu minuta del refresc. Ésser convidat a veure la processó era tingut en molta estima; els qui convidaven se sentien molestats si l'invitat no feia ús de la invitació. Els veïns dels carrers per on havia de passar la processó molts de temps abans del Corpus feien un recompte de la parentela, les amistats i les coneixences, per tal de no descuidar-se de convidar ningú. Aquesta petita etiqueta menestral i casolana donava lloc a la reunió de tertúlies i a un aiguabarreig d'amistats i coneixences, de les quals resultaven enamoraments i festeigs. Les cases una mica grans, després de passar la processó, feien ball, jocs de penyores i altres entreteniments familiars i de societat.

Els botiguers treien cadires i, amb taulons que estenien per davant de llurs botigues, formaven bancs pels convidats de llur parròquia i amistats. Era molt estimat el poder veure la processó des del carrer, i sobretot, el poder conversar amb els coneguts que anaven a la processó, cosa difícil des d'un balcó.

A les Balears i Pitiüses la festa del Corpus no ha revestit la importància que havia assolit als altres Països Catalans. Han posseït parelles de gegants la Ciutat de Mallorca i Felanitx, i també n'hi havia hagut a altres poblacions com Sóller, on així mateix, al segle XVII, sortia un cuc. La documentació antiga de diverses poblacions ens parla dels balls de cossiers i dels dimonis boiets, que estaven molt en voga el segle ja esmentat. Actualment encara hi abunden els balls dels dimonis i de cossiers. A Artà, Felanitx i Manacor hi ha comparses de cavallets. En aquesta darrera població surt un ball de moretons i en diversos indrets del de sant Joan Pelós. A Pollença, surten les àguiles, que no són pas figures de cartó, com solen ser arreu, sinó dues minyones vestides com l'ocell, totes enjoiades i empolainades. Aquestes àguiles, consta que ja van concórrer a la processó de l'any 1525.

A Ciutat de Mallorca la parròquia del Socors havia posseït una comparsa de cavallets, gegants i àguiles que van anar a la processó fins a meitat del segle passat.

La disfressa d'àguiles i la seva dansa hom creu que recorden les danses de dones conduents a afavorir la ventura de llurs marits en guerra; tractaven així d'imitar aquests braus ocells per tal de poder volar a vora d'aquells i protegir llur acció en brega. Les àguiles poden recordar, doncs una cerimònia màgica de tipus guerrer semblant a les que encara estan en ús entre diversos pobles de cultura retardada, on la màgia obra amb tota vigoria.

Per il·luminar la custòdia, eren nomenades setze o vint persones notables, proveïdes de ciris blancs, col·locats per ordre rigorós d'antiguitat i de jerarquia. Vers mitjans segle XV, foren substituïdes per vint i quatre preveres, revestits amb sengles albes i dalmàtiques, amb barbes i cabelleres de cànion blanc, arrissades, i amb coronetes a la testa: volien figurar els vells venerables que l'evangelista va veure davant de la càtedra de Nostre Senyor.

De tant en tant, es mudava el foc dels encensers. Durant el curs, do escolanets, amb cassolletes especials, entraven a cases ja escollides prèviament a cercar foc. Hom en donava gustosament, puix que es tenia en gran honor poder servir al Santíssim amb allò que fos. A la Ciutat de Mallorca, fins a la darrereria del segle passat formava part del seguici un bastaix vestit amb robes talars i proveït d'una vara alta i gruixuda amb la qual ventava cop al cap dels qui no es des-

cobrien en passar el Santíssim o no observaven la deguda postura i respecte.

Una de les cerimònies més importants de la litúrgia popular del Corpus són els acataments. Consisteixen en abaixar davant el Santíssim les senyeres dels gremis, confraries i d'altres corporacions, com a acte d'acatament i submissió. En una de les places del curs, generalment ja una mica endavant d'aquest, guarneixen un altar. En arribar-hi, el sacerdot amb la custòdia, la diposita en l'altaret i l'encensa. Aleshores, la clerecia i les autoritats s'asseuen per presenciar els acataments. Les senyeres desfilen per davant de l'altar d'una a una. Quan són davant el Santíssim, els dos cordonistes s'avancen, un d'ells que porta com una cossa de fusta tota daurada, se situa vora de l'altar; l'altre cordonista, a mig aire entre el banderer i el primer cordonista. El banderer deixa caure aleshores la senyera, el del mig la sosté per matar-li la balançada, i el de l'extrem l'aguanta amb la cossa o peudret. Aleshores la pleguen, perquè el domàs no toqui a terra. Els dos cordonistes se giren de cara a l'altar, fan tres passes enrera i altres tres endavant, per tres vegades. A cada tres passes, fan una genuflexió. Els cordonistes sempre se mantenen a l'esquerra de la senyera, mirant l'altar, i mai no es giren d'esquena al Santíssim. Fetes les tres passades, aixequen sobtadament la bandera i, passats uns moments, tornen a deixar-la caure com han fet la primera vegada, i repeteixen tota la cerimònia un conjunt de tres vegades.

En les poblacions on la processó porta orquestra, mentre es fan els acataments, toquen una melodia especial, que a voltes marca el ritme de la cerimònia i assenyalava el temps que ha de durar.

A Ciutat de Mallorca fou costum que el veïnat deixés el bo i millor de las seves joies per enriquir i adornar la custòdia, que hom tenia molt d'interès perquè anés ben carregada d'or i pedreria.

A Menorca, el jovent s'amaga per les cantonades i, en passar el Santíssim, fa petar trons i focs, com més estrepitosos i forts millor.

Entre les diverses mides que van adoptar les viles costaneres de Mallorca per combatre l'assot de la pirateria argelina figurava la de no celebrar les festes els dies precisos que s'esqueien, puix que els corsaris, per tal de trobar més gent a la població i sorprendre-la en moments de més fast, solien fer llurs incursions en dies de festes assenyalades. Això va induir les autoritats a fer les festes uns dies abans o després de la data pròpia. **Costumari Català. J. Amades** Ω

L'àngel i l'arcàngel sant Miquel del ball de diables, de la Patum de Berga.

Consell, el veïnat enramava i embellia les obertures i les parets dels edificis, la ciutat al seu torn encatifava el sòl per tal d'allisar-lo i fer-lo més transitable. Des de temps vells que els carrers eren coberts amb murtra i heura. En nomenar un nou hortolà de la Ciutat, l'any 1609, es fa constar que ve obligat a procurar el necessari per a les enramades del dia del Corpus. A Sant Jordi, prop de s'Arenal, la gent treu els cossols a la voravia i fabrica catifes florals molt artístiques als carrers per on ha de passar la processó.

Des de la institució de la festa, que el cos municipal publicava una crida per la qual manava a tots els ciutadans que agraressin i tinguessin ben neta la part del carrer que donava davant llurs cases, per tal de retre més reverència al Santíssim. També era manat que fossin empal·liades i adornessin llurs cases. Aquest

embrutaven el dosser que cobria el Santíssim.

Un cop acabada la processó, la gent recollia les restes vegetals, mig trepitjades i malmeses, i les cremava al foc de la llar, per tal que el fum allunyés de la casa el diable, els mals esperits i la desventura en general.

Del costum de fer enramades pel Corpus, ens en parla la cançó popular de l'*Enramada*, precisament perquè comença al·ludint a aquest costum:

*El dia del Corpus
n'és dia de processó;
jo en vàreig fer una enramada
de roses i d'altres flors.*

Hom també endomassava els balcons, les finestres i les façanes de les cases amb domassos i draperies més o menys riques, segons la categoria dels veïns dels carrers del curs. Així mateix fou costum

**Banquets de batejos,
comunions i noces**

Son Garcia del Pinar, s/n
Tel. 42 86 59 • 42 80 68

BAR RESTAURANT

Fax 42 76 95 • 07007 Coll d'en Rabassa

RESTAURANTE

Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Restaurant BINICOMPRAT

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

**ANUNCIAU-VOS A
L'ESTEL de Mallorca**

**LA VOSTRA EMPRESA
GUANYARÀ DOBLERS**

• Llet del dia • Llet pasteuritzada •
Llet amb cacau • Suc de taronja •

Preu per preu, compreu productes mallorquins
Demanau-los a la vostra botiga o supermercat habitual

Hort de Can Sastre
Tel. 26 38 14 • 49 11 51 • Fax 49 18 01

C/ Joaquim Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca

En Mateu Planes és l'amo del restaurant Can Punta, a Alaró. El frit mallorquí, l'espatlla de xot al forn i al salmó a la marinera són els plats que recomana. A la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes. El menú en val 800.

BAR-PISCINA ES MOLINOT

**Berenars i soparets
Som especialistes en
PA AMB OLI**

Camí de s'aigua, 109
BINISALEM

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

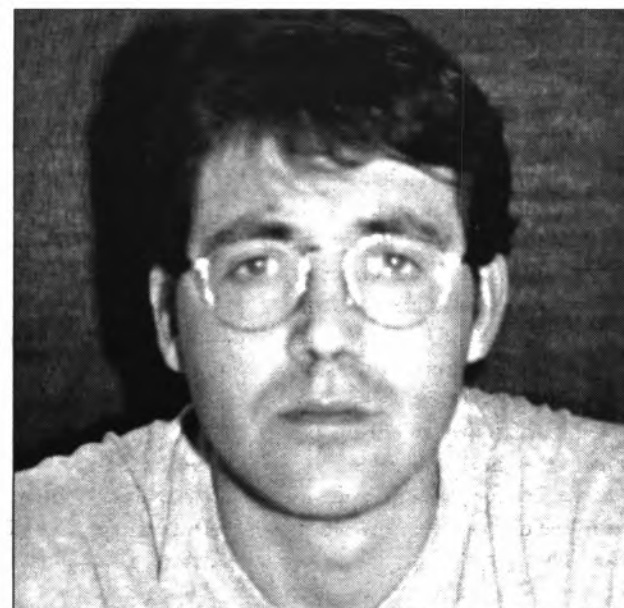
Restaurant SES COVES

Cuina catalana. Reservau taula.
Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

En Pere Antoni Bauçà és l'amo del bar Es Molinot, a Binisalem. Un bar a les afores del poble, amb piscina, on despatxen pa amb oli i altres berenars i soparets. Fan curssets i competicions de natació. Un lloc simpàtic, ple de nacionalistes mallorquins.

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Lloguer de local de 2.000 m² a la plaça dels Nins, 17, de s'Arenal. Tel. 26 12 03.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa comaptida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Bonic terreny a Llucmajor (camí d'Alicantí). Cantó 11 m., caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

PER IL-LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora-borda nou, un Johnson de 14 cv. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres de gruixa amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 794903.

Venc motor Mercuri, fora-borda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc taula-escriptori de fòrmica, nova. Ideal per una habitació de nina o nin. 5.000 ptes., en val 10.000. Demanar per na Malena, tel. 410542.

Gran oportunitat. Venc ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu per negociar. Tel. 277990. Marga.

Venc taula grossa de menjador, 6 cadires i una llibreria. Tel. 262772.

Venc compacte, inclou ple-tina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 427647.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 534455, o bé veniu a La Punta (Pollença, cra. del Port).

Venc grup electrògen diesel de 3 kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, en perfecte estat. Tel. 591633.

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 03096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, en bon estat i a un preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze volums de l'*Enciclopedia Estudiantil* que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per fer excursions (cinema, prendre cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apt. de Correus 1.792 Palma.

Pensionista del comerç. Tenc pis, cotxe, terres, molt atractiu, conservat i sa. Vull conèixer senyoreta garrida, culta, neta i formal. 540586.

Propietari de restaurants, vidu, alt i fort, de 58 anys. Vull amistat amb senyora o senyoreta sana i atractiva, a qui agradi viatjar, ballar... 719534.

Metge especialista, 34 anys, alt, plantós i agradós. M'agradaria tenir amistat formal amb senyoreta culta, atractiva i amorosa. 717354.

Senyor casat de 45 anys. Alt i plantós, amb negoci d'immobiliàries. Vull conèixer senyora o senyoreta amb fins formals. Me vull separar. 719534.

Cuiner de primera, separat amb 52 anys, alt, fort i molt alegre. M'agrada viatjar, la pintura, la música, la natura, els nins. Si tens entre 30 i 50 anys, crida'm al 717354.

Oficial electricista. tenc un alt càrrec en una bona empresa, ingressos elevats, estalvis, pis, cotxe. Vull conèixer senyoreta formal. 719534.

Separat de 59 anys, empresari del calçat. Vull conèixer senyora o senyoreta per formar una nova família. 719534.

Fadrí de 30 anys amb empresa de camions. Vull fer amistat amb fadrina de 18 a 30 anys. 717354.

Fadrí alt i fort, jove i plantós. Tenc un taller d'electrònica i Tv. Grans ingressos i bon futur. Vull una amistat molt formal. 717354.

Fadrí de 34 anys. Alt i agradós. Tenc un taller de mecànica i molt de futur. Cer la meua mitja taronja. 719534.

Mare fadrina de poble amb una filla de 2 anys. Vull conèixer jove per formar família amb la meua filla i jo. Te faré feliç. 717354.

Jove agricultor amb molta terra. Som enginyer agrícola. Vull formar una família amb fadrineta intel·ligent. 717354.

Fadrinell-lo que fa feina a EMAYA, amb bons ingressos i bon esdevenidor. Vull una amistat sana amb fadrineta amorosa, garrida, sincera i formal. 719534.

Divorciat de 51 anys, alt i fort. Especialista en maquinària de fusteria amb negoci propi. Bons ingressos. Vull trobar la meua mitja taronja. 540586.

Agricultor de 67 anys, amb terra pròpia. Vull conèixer senyora a qui agradi viure a fora vila, amb molts d'animals. 717354.

Senyor divorciat, alt i fort de 56 anys. Faig feina a arts gràfiques i tenc un bon sou, estalvis, pis, terres, cotxe. Cerc l'amor de la meua vida. 540586.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept hàndicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llanterneria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Vull contactar amb senyora o senyoreta de 18 a 34 anys a fi de donar-li tot el meu amor. Tenc tot allò que és necessari per fer-te feliç. Joan-Lluís Femenies. C/ dels Mariners, 13-2. 07410 Port d'Alcúdia.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Vidu de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agradós. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Fadrina de 34 anys. Som garrida, amable, i amorosa. Tenc ganes de fer-te feliç. 717354.

Divorciada, 39 anys. Hostessa culta, amable, amorosa i molt formal. Voldria refer la meua vida amb senyor formal. 717354.

Viuda 59 anys, bon físic, culta, casolana i bona persona. Tenc xalet, cotxe i un bon nivell de vida. M'agradaria trobar senyor senzill i bona persona. 717354.

Viuda de 53 anys, visc tota sola. Tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor de 55 a 65 anys que sia amant de la llar. 549534.

Fadrina francesa, 27 anys, alta i rosa. Guia intèrpret. Cent mil pessetes al mes i cotxe. Cerca home bo amb desitjos de casar-se. 719534.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Si estau sols,
veniu
i trobareu parella

Gran Prix Master
a la qualitat europea
Gabinet Matrimonial

Avda. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel. 71 95 34 • Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Fadrina, 36 anys, professora d'EGB, bona presència, familiar i amorosa. Vull casar-me amb home culte, sense problemes i sense vicis de 36 a 43 anys. 717354.

Jove de 21 anys vol conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona al 820501 i demana per en Toni.

Som una viuda de 61 anys, no tenc problemes familiars ni dels altres. Només tenc el desig d'entaular amistat amb un senyor formal per a un futur que ens interessi a tots dos. Estic ben conservada i som ben agradable. 540586.

Fadrineta aficionada a la música, al cinema i a les aventures, desitja conèixer un al·lot de 25 a 30 anys que tenguí les mateixes aficions. Fins seriosos. 717354.

Divorciada de 60 anys, estudis superiors, delegada d'empresa amb bons ingressos i sense problemes de cap classe; desitja refer la vida amb senyor culte. 717354.

Si estàs tot sol com jo, vine a veure'm. Som morena, molt guapa, amorosa i de gran cor. Tenc 28 anys. 719534.

No visquis tot sol més temps. Si me necessites, crida'm. Tenc la vida resolta i sense problemes. Tenc 32 anys.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, amant de la llar i de la natura. Desitja conèixer senyor formal. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradable, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354. Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tota càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Si per a tu el més important és l'amistat i no el físic de les persones, si t'agrada anar al cinema i a concerts o simplement conversar, vull que siguis el meu amic o la meva amiga. Jo sóc gai i tenc 29 anys. Apartat 892-07080 Ciutat de Mallorca.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Si tens entre 30 i 40 anys, ets com les presentadores de TV3 i vols anar els caps de setmana a la platja, recitals de rock i de folk, telefona'm i hi anirem plegats. 429287.

Professor fadrí, molt elegant, agradable i sense problemes. Me vull casar amb al·lota elegant i culta entre els 18 i els 35 anys. 717354.

Funcionari d'aviació, alt càrrec, 29 anys, de bona talla, fadrí, sense problemes; vull amistat formal amb al·lota de 16 a 30 anys. Crida'm al 717354.

Senyor casat, insatisfet amb la meua parella. Molt bona posició. Vull conèixer al·lota entre els 20 i els 45 anys per tenir relacions esporàdiques. Te puc ajudar econòmicament. 717354.

Vegetarià anglès de 41 anys, 1'85, agradable, fadrí i molt formal. La meua il·lusió seria casar-me amb senyoreta culta, amorosa i a qui agradin els animals. 717354.

Senyoreta molt simpàtica i amorosa de 35 anys, som alta i prima i tenc la vida resolta. Vull conèixer senyor formal per formar família. 719334.

Mallorquí, fadrí, alt i molt agradable, tenc 25 anys i sóc professor de música. Me vull enamorar d'al·lota entre els 16 i els 26 anys. 719534.

Metge de 30 anys, som alt i ben agradable i amb el futur resolt. Vull conèixer al·lota culta entre els 16 i els 30 anys, formal, garrida i a qui agradi ballar. 717354.

Si ets una al·lota no professional de 18 a 45 anys que vulguis ajuda econòmica a canvi de relacions sexuals, crida'm. 719534

Fadrinango de 40 anys. Tenc cotxe, cases i trossos de terra ben grossos i me vull casar. 719534.

Senyor madur, insatisfet amb la seva parella, vol conèixer senyora entre els 18 i els 50 anys per a relacions esporàdiques. La puc ajudar. 719534.

Si tens entre 45 i 55 anys, ets garrida i galatzona i no vols passar els caps de setmana tota sola, telefona'm al 265005.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

Intercanviem adreces de Penyes del Barça. Voldríem publicar coses del Barça i en català. M. Colom, Ramon Llull, 33-5-1. Castelló 12005.

SERVEIS PROFESSIONALS

Necessit assistenta d'una quarantena d'anys. Feina tot l'any. Tel. 263814. Joana-Maria.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Zen-Shiatsu, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/

Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica, xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del marès, 3-A. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans**. Apt. de Correus 1.022. 12005 Castelló. Tel. (964) 207607 (secció d'ensenyament).

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'Apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

L'ESTEL de Mallorca

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'ESTEL de Mallorca

ACAMA, F
(JAUME FON
G R A I
COMERCIALS
COOPERATI
POBLERA, PO
F A S T
ZEUS, TORCA
NUVIET, VE
MARINETA,
SIMARRO, PO
NEFASTA, OI
ESPORTI
MODIFICA
DEIÀ-SÓLI
SALINES, TI
TIVA AL 07
CA SOCIALN
CIAL, G
SUPORT
(R I C C
ENXUFIS
ELECTO
CAMPS DE C
ANS SUPERFÍCIES COMERCIALS, PLA HIDROLÒGIC, COOPERATIVA AGRÍ
BLERA, POLÍTICA AGRÀRIA NEFASTA, GREG, BROKERVALL,
OKERVALL, ZEUS, TORCAL, 5%, SON REUS, SON NUVIET, VENTURA RUI
RINETA, SES COVETES, SIMARRO, POLÍTICA LINGÜÍSTICA NEFASTA, O

ATENEU 31-D

APARTAT DE CORREUS 906-07080 - PALMA

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Aina Torrents, Eva Cerdà, Maria Palou (Pollença). Fatal, indignant, vergonyós... No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar ERC i anar ràpidament cap a la independència.

Antònia Garau (Santa Maria). Molt malfet! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar.

Francisca Sastre (Santa Maria). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. UM hem de votar.

Patrícia Preciosi (Santa Maria). No és just. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar els mallorquins d'ERC, PSM o UM.

Enric Barros (Santa Maria). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Partits mallorquins hem de votar: PSM, ERC, Els Verds o UM.

Grup d'inquerers (Puig de Santa Magdalena). No està gens bé això. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar PSM.

Antoni Borràs (Santa Maria). No és just! El PP i el PSOE no ens estimen. Hem de votar UM.

Araceli Torres, Maria Sastre (Santa Maria). Ben injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. El PSM hem de votar.

Florenci Vidal (Santa Maria). És injust. No, aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM.

S'Estol des Glop (Lloseta). És ben injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar els nostres: UM, ERC o PSM.

Antònia Oliver (Santa Maria). No és gens just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar PSM.

Maria Bennàsser (Santa Maria). Injust. Cultura els manca als qui comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Coloma Tramulles (Santa Maria). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

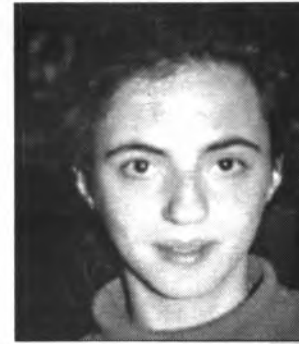
Pere Mulet, Joan Llabrés, Pere Ferrer (Inca). És vergonyós! Aquests del PP són un estol de corruptes antimallorquins. Unió Mallorquina hem de votar.

Ramon Ramis (Santa Maria). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Partits mallorquins hem de votar: ERC o PSM.

Joana Vich (Santa Maria). No és just. Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM.

Marilena Mates (Santa Maria). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Jo vot Els Verds.

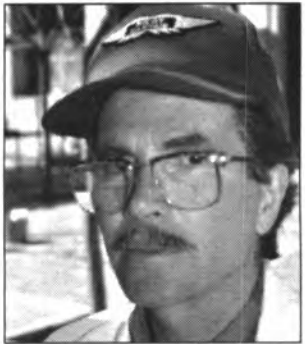

Francisca Company (la Soledat). No és just. Aquests que comanden estimen les coses espanyoles i no les coses mallorquines. Hem de votar UM, que defensa Mallorca.

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Rafael Gómez (Ciutat de Mallorca). *No, no es justo. Bien poco nos quieren estos del PP y del PSOE. Hay que votar UM.*

Margalida Roig (Consell). *No, això no és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar partits mallorquins.*

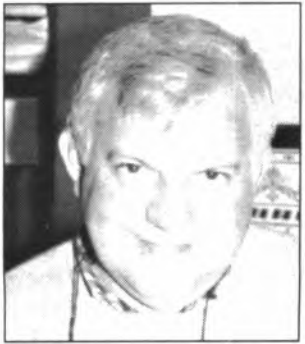
Gabriel Rubí (Alaró). *Injust. Aquests mallorquins del PP i del PSOE tenen la síndrome d'Estocolm. És clar que hem de votar els nacionalistes mallorquins. El PSM m'agrada.*

Xisco Delacio (Binissalem). *Ben injust és això! No gens ens estimen aquests dels partits forasters PP i PSOE. Hem de votar els mallorquins d'ERC.*

Miquel Pou, Mandan Marsh (Llucmajor). *Injust! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar per Mallorca. Hem de votar UM.*

Andreu Ferrer (Consell). *No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar partits mallorquins.*

Francisca Llabrés (Consell). *No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins.*

Antònia Làzaro (Alaró). *No és gens just! No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar el PSM.*

Margalida Ramis (Binissalem). *Mal fet! Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar UM.*

Josep Blanch (Ciutat). *No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM.*

Elisabet Vives (Bunyola). *Injust. La seva butxaca estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM.*

Germans Gelabert (Consell). *Molt mal fet! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar PSM o UM.*

Pere Batle (Binissalem). *Injust. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM, un partit mallorquí.*

Joana Fiol (Binissalem). *Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar UM.*

Victoriano Diaz (Son Ferriol). *No és just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar els mallorquins d'UM.*

Maria Parets (Santa Maria). *Injust! Ben injust! No gens ens estimen aquests del PP o del PSOE. Partits mallorquins hem de votar: Els Verds o el PSM.*

Maria Jiménez (Consell). *Injust! Hem de votar partits mallorquins. No som a Mallorca? UM m'agrada.*

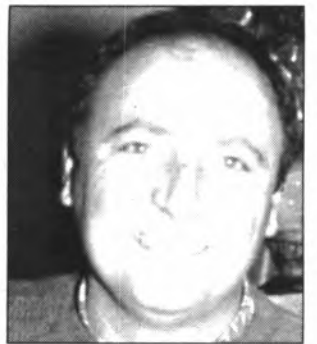
Maria A. Campins (Alaró). *Això és una impertinència. La seva butxaca estimen aquests que comanden. Hem de votar PSM.*

Llorenç Bestard (Lloseta). *No és gens just. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar els mallorquins d'ERC, PSM o UM.*

Grup Tercera Edat (Santa Maria). *No és just! No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar PSM.*

Antonio Ramos (Consell). *No és just. Todos tenemos derecho a la vida. Estos del PP y del PSOE no lo entienden así. Hemos de votar PSM.*

ENQUESTA

ENQUESTA

ENQUESTA

ENQUESTA

ENQUESTA

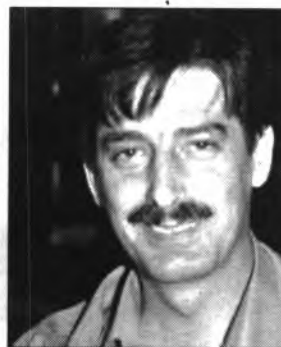
Montserrat Mascaró (Son Cervera). Injust. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins: ERC, PSM o UM.

Jaume Vallès (Santa Maria). Mal fet. Vatuadéu si està mal fet! No gens ens estimen aquest del PP i del PSOE que comanden. Hem d'estimar les nostres coses i votar partits mallorquins.

Pau Bibiloni (Pòrtol). Mal fet! Aquests del PP i del PSOE són espanyols i defensen la llengua espanyola. Hem de votar els mallorquins: PSM, UM o ERC.

Antoni Rotger (Binissalem). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Als pobles votam les persones i no els partits.

Maria Sans (Binissalem). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar el PSM.

Bartomeu Pasqual (Binissalem). Injust de tot és això! Han demostrat de sobres que no ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar els nostres, els partits mallorquins.

Ana Alvarez (Santa Maria). Això és molt injust! Jo estimo molt Mallorca i vull que la llengua mallorquina tiri endavant. No gens ens estimen aquests que comanden. Partits mallorquins hem de votar.

Pere-Josep Mateu (Santa Maria). No, què punyetes ens han d'estimar! Són partits espanyols que no entenen que l'Estat espanyol és un estat plurilingüe i plurinacional. Jo vot PSM.

Enric Mas (Alaró). Això no és just de cap manera. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Lola Olmo (Consell). No és gens just! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. És una putada que els mallorquins a qui ens agrada escriure, ho haguem de fer en foraster o a les revistes de poble, sense cobrar. Hem de votar ERC.

Gloses

Un fet que fa escarrufar

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Tota nació sol tenir ses seves forces armades, seran elles *empleades* per lo que pugui sortir; per s'orde intern servir tindrà seva policia, sa secreta que vigila sa droga i s'assassí.

Grossa responsabilitat tindrà aquesta secreta; de l'esquerra a la dreta lluita contra es camuflat; està ben organitzat pel negoci i matar a res pietat tindrà; va contra sa humanitat.

De temps enrera hi ha hagut policia a dins Espanya que an es ministre delata lo que sol sortir de punt; per evitar tot disgust se solia d'evitar-lo; se dona persecució a un tot sol o en conjunt.

Dins Espanya se formà una organització per perseguir s'infractor que és dedica a matar. Nom de GAL se li posà per exterminar sa plaga, ara una gent treballa pel seu servei castigar.

Individus fort lluitaren contra s'exterminador perquè dins sa nació ses gents tranquil·les estassen; cap moment no se pensaven es càstig que han rebut; un jutge, ell ha volgut dins sa presó los tancassin.

Són des partit socialista de grossa graduació que li han fet es favor; lo han canviat de via ell cap moment pensaria que aquest cas li hagués passat; ell que havia honrat el càrrec que exercia.

Aquest jutge s'ha *empenyat* a castigar qui voldrà; se llei seva vol posar lo qui li passi pes cap; però va equivocat, sa raó triümfarà; un *barullo* se mourà, es moment està pensat.

Es poble espanyol votà es partit socialista que tragué sa majoria pes nostre Estat governar. És clar que sempre n'hi ha que fugen des botador, però tot lo infractor no res podrà camuflar.

En Felip González és un home ben preparat; això ho ha demostrat a ell no l'*assusta* res, tot el món bé el coneix; li dona sa preferència a tot posa resistència, lo que vol ho aconsegueix.

Pes nostre Estat ha lluitat amb sa seva astuta manya; de partits molt grossa guarda li crien dificultat; el tenen acorralat li retreuen es defectes; ells tampoc no són perfectes; no ho és ningú qui ha nat.

A davant es rebombori que ha mogut sobre es GAL, per sortir-ne triümfal sa cobriria de glori posant en es repertori de fer unes eleccions, demanant opinions tendria grossa victori.

Tota sa gent que votàs damunt seva consciència demostra seva creència que sa droga s'acabàs; es lladre força frenàs i es gros estafador; això seria un factor que tothom el recolzàs.

Sa greu situació que sofreix molta de gent, es fet el tenim present, s'aturat fa escarrufó: sumarà quatre milió a dins curta temporada. Quin partit tendria manya per resoldre aquest factor?

Es duro fort ha drogat se pot dir a tot vivent; es fet el tenim present per ser grossa veritat. Sa perdut sa dignitat, se vergonya i es respecte; a lo que s'està alerta, robar lo que té es veinat. Ω

L'aigua del riu Ebre

De la primera barcada d'aigua que han duita de l'Ebre no en beguem perquè té febre, l'han feta ben esguerrada.

Senyor don Bartomeu Reus, vos mereixeu molta branca, molta llendera a cada anca, del cap, fins a baix des peus.

Jesús meu, què és que ha passat? Jo no me'n puc avenir que hagi pogut succeir d'uns experts que han fracassat.

S'aigua té gust de pintura, això era de preveure; aquest era el vostre deure per l'abandó, fou impura.

Sa culpa és cosa molt lletja, ara ningú no la vol; ai, Déu meu, quin enrenou!, i quina forta tempesta.

I ara, aquestes pessetes qui les haurà de pagar?; si no sabeu governar partiu tots a fer punyetes.

Que aquesta ensarronada servesqui d'experiment; indignada està sa gent, anau vius altra vegada.

Guillem Crespi de sa Pobra

Vida i miracles de Gabriel Cañellas

ES GALL

— I —

Ho diré amb paraules belles:
un compromís ens empeny,
votar i fer triadelles
i decantar en Cañellas
del Govern, si tenim seny.

Som ciutadans d'una terra
plena d'or de gom en gom;
n'estimam el pla i la serra
i la llengua que s'hi xerra,
orgullosos de qui som.

No ens convé per President
qui res fa més que «es pagès»;
de cacic vol anar fent
i als seus donar «pa calent»
i als mallorquins, res de res.

Si d'algun malfet l'imputes
i el que dius és veritat,
fingeix mans netes i eixutes,
maldament les tengui brutes
i sigui un aprofitat.

Res dic jo, són els diaris
que ho diuen cada matí;
plens estan dels seus desvaris;
ho diuen perquè ho reparis
i no el tornis elegir.

D'aquest «sant» vida i miracles
vos contaré, tenen suc!
Escoltau bé els meus oracles,
contemplau els espectacles
que dibuixaré, si puc.

En els vostres vots reposa
el futur de nostres nins;
per a ells no volem cap nosa
que els privi, com una llosa
d'esser lliures mallorquins.

— II —

Poc després de l'any vuitanta,
just President estrenat,
començà a estirar la manta
cap a ell i res l'espanta,
creu que tot li és tolerat.

Zeus i Torcal, les empreses
familiars del President,
varen veure prest comeses
les primeres endemeses...
Cañellas n'era el Gerent!

Per «allà» es passà les normes,
guanyant molt, ja estava bé!
No guardà legals les normes
i del Govern les reformes
ell mateix feia... I olé!

Donà subvencions en massa:
dos milions a Fontanet,
amic seu de s'Ullapassa,
si d'olivar feia net.
I n'hi havia d'oliveres
amb soques ben vertaderes?
Una tan sols? Ca barret!

Reparteix i no ho amaga,
si se tracta d'un amic,
i el ciutadà sua i paga
per engreixar el «cacic».

Cal retirar de la casa
el President corromput;
si el poses dins una vasa
i el tornes votar, tros d'ase!,
culpable et fas de l'engrut.

— III —

Persones joves i velles,
no sabeu el que es va fer
per situar redebé
na Joana Solivellas,
la dona del Conseller?

En Simarro amb molta cura
muntà tot aquest afer:
deixar amb feina segura
la dona d'Agricultura,
la dona del Conseller.

Li ajudà en Melchor Mairata,
Director de Personal,
i en Legaza, fent de rata,
que han estat en recent data
condemnats pel Tribunal.

Del Govern és el muntatge:
fer torts per col·locà els seus;
els donen tot l'avantatge
i volen donar la imatge
que es comperten com uns déus.

Cañellas amb desvergonya
tot aquest gran batalló
dirigeix i d'eixa ronya
n'és culpable i en fa conya,
presumint de glosador.

I és tan enorme el cinisme
que jura que res no hi ha
en el Govern d'amiguisme;
jurar així és un sofima
damunt paper de torcar

Els amics seus poden viure,
tant si valen com si no;
mes tots els qui van per lliure
no passen ni un escaló

Na Villarrubio, cunyada,

i en Manuel Rorger, cunyat,
i Cristina, regalada
gaudeixen plaça i soldada
a nostra Comunitat.

Maria José Cañellas,
neboda, a Comerç l'empeny
i el cosí Fortuny vaixelles
pot posar a taula belles
amb set milions a Disseny.

La llista no acabaria
d'enxufats pel President;
de tal befa i villania
contra la ciutadania
cal que se'n temi la gent.

La corrupció i el seu llot
cal decantar mar endins
amb la força del teu vot...
A Mallorca, mallorquins!

— IV —

«Som un gran especialista
en efectes especials»,
diu Cañellas. Bona vista,
mallorquins!, que vos despista
i diu: «Que ho són de pardals!»

Quan no ha tengut majoria,
dels fons reservats que té
el dimoni compraria...
En Peralta l'altra dia
digué: «És tot un cavaller!»

Jo en Cañellas trob en falta:
ha tornat molt boixader!
Copulat amb en Peralta
i amoixant-lo a cada galta
dóna a molts per on jo sé

Amb això del cinc per cent
per tenir un diputat,
tot xalest el President,
desvergonyit i rabent,
molts mallorquins ha enclutat.

Això de comprar qui el voti
el PP sovint ho fa;
malgrat que ara ningú moti,
intentant que ningú ho noti,
també ho feren a Calvià.

Oferint milions a roï
a Pep Campos amb mala art,
d'amagat feren el doi
del PP n'Andreu Bordoy,
en Deyà i Miquel Ginard.

Pel Suprem tots condemnats,
han hagut de tastar plats
cuinats a dins la presó;
i aquells de qui eren mandats:
«No n'estam gens enterats»,
tots juraren... Déu n'hi do!

Cañellas segueix innoble
governant pels amiguets;
per 'xo va de poble en poble,
comprant el vot dels vellets.

Malgrat tot, ens representa,
que el fat ens el va posar!
Com que fraus pels seus inventa
i tots els altres rebenta,
no se'l pot tornar votar.

Un nou President ens cal
elegit entre els veïns
amb la missió primordial
que adopti el lema capdal:
«Mallorca, pels mallorquins!»

— V —

El President, en Cañellas,
en fundar-se Brokerval,
per mor d'amistats molt velles,
fou convidat principal.

A aquest niu de robatoris
gent del cercle del PP
hi nià. Quins rebomboris
ha mogut, quines historis
gent com en Francesc Jover!

Ho sap el món i la bolla:
també el fundà qui amb mala art
consegüí el Túnel de Sóller
del Govern, n'Antoni Quart.

I un cunyat del President
va esser soci fundador
i també un bon inversor.
Que això ho sàpiga la gent.

Ha donat passes poc rectes
amb en Berga el President:
alguns familiars directes
n'han estat els seus adeptes
i un fill seu en va ser client.

El Govern, cec de confiança,
tres mil milions de doblers
li entregà en mà, sens fiança
i quasi sense papers.

I en Cañellas digué encara:
«Res que veure hi hem tengut
jo i els meus». Es tenir cara,
quan en nom seu hi ha un rebut.

I quest rebut no va fuit,
l'acusa sense perdons
amb un número gens buit,
número cinquanta vuit
amb més de quatre milions.

I, tenint aqueixa tara,
en Cañellas va mentir.
Mem!, qui vol tenir per pare
del Govern un home així?
Molts qui el votau sou ben pobres,
però ell està amb els rics;
s'ha vist bé, s'ha vist de sobres
quins són els seus grans amics.

En votà us feis reponsables
de qui votau; lluny i endins
del Govern treis implacables
qui de malfets són culpables...
Votau partits mallorquins!

— VI —

El President, pels vells mira?
Tothom sap que això no és ver;
els vots dels vells, això estira
per seguir a la cadira...
D'això molts en donen fe!
Jo vos pos bones missions

que na Teresa Ratier
per unes federacions,
si són seves, té milions
i per altres, ni un dobler.

Hi ha un punt que és de demència,
les empreses que ha anat fent.
Pel Govern, fora clemència!,
que amb elles fa competència
a les de la nostra gent.

Són vint Públiques Empreses;
costen milions, uns vint mil,
i en deuen més... D'endemeses
que en Cañellas ha comeses
són un tristíssim perfil.

Per què fa això? Es que és un ase?
Els polítics del PP
hi col·loca, en no fer vasa,
els familiars hi posen casa
i tot déu ex-conseller.

Només hem vist quatre dades
i hem trobat un sac d'engrut
del «Lloro Vell»; ses petjades
són les proves que ha deixades.
«Qui treu el cap d'un lloc brut,
diu el refrany, sempre put».

No ha tengut mai cap paraula
a favor de nostre idioma;
no l'estima gens, no és faula.
Si no el deixa mort, en coma!

Si tornau votar Cañellas,
en lloc d'enterrar-lo endins,
quins seran culpables, quins
del vot dat a les arques?
Culpables, els mallorquins! Ω

EL PETIT COMERÇ DÓNA VIDA I SEGURETAT A LA BARRIADA

*Quatre motius per anar a comprar
a la petita i mitjana empresa de la
barriada:*

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
No deixeu de comprar als
comerços de la barriada o del
vostre poble!

És un suggeriment de
L'ESTEL de Mallorca
El diari dels mallorquins

Llengua oprimida?

És de domini públic que, aquells que tenen la llengua espanyola com a única pròpia, tenen greus dificultats de comunicació en els territoris de parla catalana de l'Estat espanyol. Els nostres territoris estan tan absolutament catalanitzats, que realment hem de comprendre que de raó no els en manca a aquells que es queixen perquè, per posar alguns exemples significatius, en català s'expressen els jutges, els policies, els advocats, els metges, els arquitectes, els agents immobiliaris, els notaris, els podòlegs, els agents d'assegurances, els agents comercials o els apotecaris; en català es fa tot l'ensenyament, de l'escola infantil fins a la universitat, i tan en l'àmbit públic com en el privat, tant a l'escola confessional com a la no-confessional; en català fan les receptes els metges i en català estan escrits els prospectes de les medicines, les instruccions de muntatge de qualsevol eina, els impresos comercials, la correspondència oficial, les normes de funcionament de qualsevol servei públic o privat, la retolació comercial, els impresos de la banca pública o privada, l'etiquetatge de tots els productes, les escriptures notariales o els plànols dels arquitectes; en català també s'expressen els diaris, revistes periòdiques, emissores de ràdio i televisió, la informàtica i la publicitat.

Davant d'aquesta situació tan angoixosa, no és estrany que una entitat tan prestigiosa com la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola hagi assumit el seu paper de defensora de les minories lingüístiques oprimides i oblidant momentàniament els tres-cents milions d'hispanoparlants que, segons diuen, hi ha arreu del món, hagi fet un toc d'atenció al Govern espanyol perquè surti en defensa dels marginats lingüístics, no fos cosa que l'espanyol acabàs perdent-se. Que Déu els conservi la vista... **Antoni Roca, Felanitx** Ω

El Correllengua

El Correllengua fou una iniciativa de la Plataforma de Joves per la Llengua que consistí en córrer amb la Flama de la Llengua de Palma fins a Lluç. Cada corredor en un principi havia de córrer un quilòmetre abans d'esser rellevat, però a causa de la gran participació de la gent la majoria de relleus foren de 500 metres cap avall, i alguns només de 50 metres. L'acte tingué lloc els dies 21, 22 i 23 d'abril.

Divendres 21 a les 11'30h del matí es va fer la inauguració. Quatre senyeres penjaven paral·lelament de la paret de les escales de la Plaça Major, un cossi de formigó situat damunt una altra senyera contenia la Flama de la Llengua; fent servir un ciri s'encengué la torxa, que inicià el seu camí cap a Lluç.

Tots els portadors de la Flama, com era d'esperar tenint en compte la naturalesa de l'espècie humana, corregueren cap envant. Hi hagué, però, una excepció: els representants del BEI (Bloc d'Estudiants Independentistes) es desplaçaren al llarg del carrer de Sant Miquel marxa enrera arrossegant una pancarta on hi havia escrit «Amb Rotger, una passa enrera» i cridant el lema «Amb Rotger, correm cap enrera». Era el moment de recordar d'una manera explícita que la política lingüística del Govern Balear té l'objectiu de fer retrocedir la llengua catalana i ho demostra expulsant-la dels seus àmbits d'ús com ara l'ensenyament.

Si he dedicat tot un paràgraf al BEI és perquè jo som del BEI, i sempre m'anirà bé per a les meves relacions personals fer un poc de propaganda gratis, deman que em disculpeu. La veritat és que foren moltíssimes les entitats i associacions que passetjaren la Flama de la Llengua, fins i tot un petit exèrcit de policies municipals de Palma es presentà a Calvià dins un autobús amb una estelada al vidre de davant; els policies corren en grup els seus 500 metres —encara que els més exagerats diguin que un quilòmetre.

Als pobles la Flama va ésser sempre molt ben rebuda, algunes esglésies feren sonar les campanes i quasi totes duïen penjades senyeres (les campanes no, les esglésies). A les places d'alguns pobles, que era el lloc on es llegia el mani-

fest, s'hi havien exposat murals amb dibuixos i textos fets per nins de les escoles sobre el Correllengua, la unitat de la llengua catalana i la situació actual del català. Un exemple és una pancarta que daval·lava de la finestra d'un edifici de la plaça de Manacor, feia així: «Els nins de Manacor volem aprendre i parlar bé el català». Idò en aquest pas ho tenen negre, tot depèn del Sr Rotger. A Petra tots els cossols amb les conseqüents plantes foren trets al carrer, convertint el poble en una petita selva. Va ser tot un detall.

A molts de pobles, després de llegir el manifest, es cantava «La Balanguera». Els que la cantaren més bé varen ésser, sens dubte, els de la Coral Universitària, a Lluç.

A Lluç, s'hi arribà diumenge a les 12'00h, com estava previst. La Flama de la Llengua ja havia arribat al seu destí, al lloc on ha d'estar permanentment encesa. A una paret de la plaça del monestir hi ha unes rajoles amb la inscripció:

«L'encengué la fe.
La portà l'esforç.
La manté la voluntat
d'un poble.»

Antoni Prats, un dels participants al Correllengua.

A la carretera d'Ariany a Maria, els portadors de la torxa foren escortats de molt prop per sis cavalls amb els seus respectius genets; un dels genets dugué una estona la Flama. Als pocs minuts un grup de motos també seguiren, a una distància prudencial dels cavalls, el portador de la Flama. S'ha de dir que, durant el viatge, la Flama també anà en bicicleta, en patins i en cadira de rodes.

A sa Pobla un home de 103 anys féu unes passes amb la torxa. El motiu de la seva participació, explicà, és que la llengua catalana és l'única que coneix i quan era jove tothom la parlava, digué que li costa d'entendre que ara estigui en perill i val la pena de defensar-la. Això fou tota una lliçó per als joves: si un home de 103 anys corre per fer avançar una torxa encesa que simbolitza la llengua catalana, els joves, que tenen temps per endavant, s'han de moure per fer avançar la llengua catalana d'una manera real, sense símbols ni punyetes. Parlant de joves, també a sa Pobla un nin d'un any podrà contar, quan aprengui a xerrar, que ha estat el més jove que ha tingut la Flama de la Llengua.

El prior del Santuari va fer una lectura sobre la Flama de la Llengua com a pregària. Per una vegada després de tres dies, la gent va estar silenciosa. Després parlaren els principals organitzadors del Correllengua: Tomeu Martí, que digué que un dels èxits havia estat que a cada poble s'ho havien muntat ells mateixos i que s'ho havien pres com a cosa seva, i Pere Muñoz, que informà que s'havia aconseguit que tot el poble de Mallorca celebràs el Correllengua.

La torxa deixà la Flama de la Llengua a un quinquar del Santuari entre els crits de la gent: «Visca! Visca!».

Els continus atacs contra la Llengua Catalana han fet que la gent s'indigni, i la indignació és a prop d'arribar al seu punt màxim. La gent es comença a moure, puja una generació de joves que estimen la seva llengua i estan disposats a lluitar per ella. Acabaré aquest article citant uns versos de «La profecia», de J.M. Llompart: «Jo dic que aquesta terra esdevindrà un incendi / perquè ja n'està farta, dels peus que la calciguen» **Carles Hèctor Hernández i Vicens** Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**